

tepav

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

istikrar enstitüsü

Mali İzleme Raporu

- 2009 Yılı Aralık Ayı
Bütçe Sonuçları

- Kesin Hesap
Uygunluk Bildirimi ve
Kamu Otoritesinin
İhtiyari Yetki
Kullanımı-TBMM
Bütçe Hakkının Nasıl
Kullanıldığını
Denetleyebiliyor mu ?

© 2010 TEPAV|ISE

Bu rapordaki tüm bilgiler kaynak gösterilmesi kaydı ile kullanılabilir.

I. 2009 Yılı Aralık Ayı Bütçe Uygulama Sonuçları

A. Merkezi Yönetim 2009 Yılı Aralık Ayı Bütçe Sonuçlarına Kısa Bakış-Yönetici Özeti

Merkezi yönetim bütçesi açıklanan geçici veriler çerçevesinde 215,1 milyar TL gelir ve 267,3 milyar TL harcama gerçekleşmesi ile yıl sonunda 52,2 milyar TL düzeyinde açık vermiştir. 2008 yılına göre bütçe açığı % 200 oranındaki artışla 52,2 milyar TL'ye çıkmış bulunmaktadır.

Faiz dışı harcamalar % 22 oranında artarken bütçe gelirlerindeki artışın % 3'ler düzeyinde kalması ile birlikte, bütçe dengesi Türkiye Büyük Millet TBMMi'ne (TBMM) sunulan 2009 mali yılı bütçe tasarısında öngörülen açığın 5 katı düzeyinde daha fazla açık vererek sonuçlanmıştır.

Tablo 1. Merkezi Yönetim Bütçesi 2009 Aralık Ayı Gerçekleşmeleri (2008 Yılı ile Karşılaştırmalı)

<i>milyon YTL</i>	Ara.08	Ara.09	Değişim (%)	2008 Öde. Göre Gerç.	2009 Öde. Göre Gerç.
Harcamalar	227,031	267,275	17.73	102.01	103.13
1-Faiz Hariç Harcama	176,369	214,074	21.38	105.89	106.16
Personel Giderleri	48,856	55,930	14.48	100.38	97.76
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	6,408	7,206	12.46	100.03	99.49
Mal ve Hizmet Alımları	24,412	29,594	21.23	106.58	116.27
Cari Transferler	70,360	91,761	30.42	101.67	104.33
Sermaye Giderleri	18,516	19,847	7.19	157.25	133.75
Sermaye Transferleri	3,174	4,314	35.92	152.26	152.71
Borç Verme	4,644	5,422	16.75	118.06	116.33
Yedek Ödenekler	0	0			
2-Faiz Harcamaları	50,661	53,201	5.01	90.47	92.52
Gelirler	209,598	215,060	2.61	102.46	86.45
1-Genel Bütçe Gelirleri	203,027	208,656	2.77	101.81	85.88
Vergi Gelirleri	168,109	172,417	2.56	98.19	85.32
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7,422	9,944	33.98	82.67	135.07
Faizler, Paylar ve Cezalar	17,126	23,070	34.71	121.30	118.77
Sermaye Gelirleri	9,114	2,044	-77.57	211.61	15.56
Alınan Bağış ve Yardımlar	850	879	3.51	106.00	93.37
Alacaklardan Tahsilat	407	302	-25.74		
2-Özel Bütçe Gelirleri	4,825	4,603	-4.61	141.20	118.69
3-Düzen. ve Denet. Kurul.Gel.	1,747	1,802	3.14	101.05	93.65
Bütçe Dengesi	-17,432	-52,215	199.53	96.86	502.18
Faiz Dışı Denge	33,229	986	-97.03	87.44	2.09
Program Tanımlı Faiz Dışı Denge	17,740	-14,343		56.70	

2009 yılı merkezi yönetim bütçe sonuçlarına, bütçenin başlangıç büyüklükleri ve yıl içinde bu büyüklüklerde yapılan revizyonlar çerçevesinde baktığımızda, aşağıdaki saptamaları yapmak mümkün bulunmaktadır.

- Bütçe harcamalarının başlangıç bütçesine göre % 3,1; Ekim ayında açıklanan gerçekleşme tahminine göre ise % 0,2 oranında arttığı görülmektedir.
- Faiz dışı bütçe giderlerinde bu artış oranları sırasıyla % 4,8 ve % 1 olmaktadır. Buna göre, 2009 yılında bütçe harcamalarındaki artış faiz dışı giderlerdeki artıştan kaynaklanmıştır.
- Faiz dışı giderlerde bütçe başlangıç hedeflerine göre ortaya çıkan saptamaya en büyük katkı, sırasıyla sermaye giderleri, mal ve hizmet alımları ve cari transferlerden gelmiştir. Gerçekleşme tahminine göre baktığımızda ise, sıralama mal ve hizmet alımları, sermaye transferleri ve sermaye giderleri olarak değişmektedir. Bütçede başlangıç hedefine göre sapma gösteren kalemler arasında sermaye giderleri ve ağırlıklı olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) yapılan transferlerin yer aldığı cari transferler kalemi dikkat çekerken; revize bütçe tahmininde öne çıkan harcama kalemi ise, yeşil kart kaynaklı harcamalar nedeni ile mal ve hizmet alımları olmuştur.

Sonuç olarak;

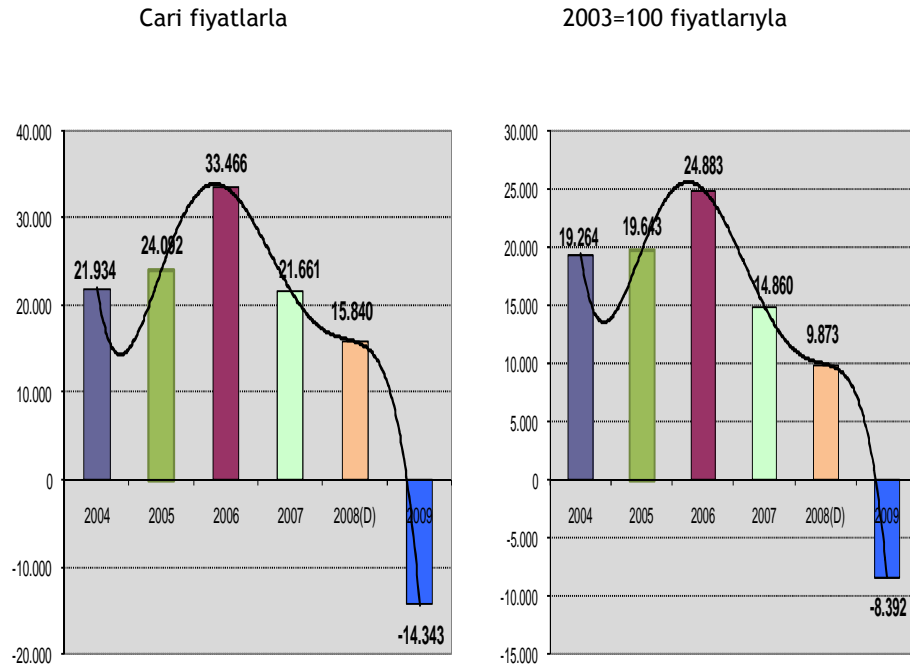
- Bütçe harcamaları artmaya devam ederek daha önce yapılan bütün tahminlerin üzerinde gerçekleşmiştir.
- Bütçe gelirleri başlangıç hedefinin % 13,6 altında kalırken gerçekleşme tahmininin ise % 5,5 üzerinde çıkmıştır.

- Bütçe gelirlerindeki düşmeye en büyük katkı yaklaşık % 90 oranla vergi gelirlerindeki tahsilat azalmasından gelmiştir. Gerçekleşme tahminine göre bütçe gelirlerindeki artışın da yine yaklaşık % 80'i vergi gelirlerindeki artıştan kaynaklanmıştır.
- Bütçe gelirlerinde en son yapılan tahminin üzerinde çıkan gerçekleşme sonuçları dikkat çekicidir.
- Gerçekten de 2008 yılının Kasım-Aralık vergi gelirleri tahsilatına göre, 2009 yılının aynı döneminde vergi gelirlerinde % 20'ye yakın artış görülmektedir.
- Bu artış kurumlar vergisi (% 32,2), dahilde alınan KDV (% 45 artış) ve ÖTV'de (% 19,2) daha fazla olmuştur.
- Kurumlar vergisi tahsilatında bankacılık sektörü karlarının katkısının, ve ÖTV artışında ise yapılan zamların etkisinin oldukları düşünüldüğünde, bu artışın bir kısmının kaynağı açıklanabilecek duruma gelmektedir. Ancak, özellikle dahilde alınan KDV'deki artışın yılın son aylarındaki ekonomik kısırdanmanın sonucu olup olmadığı henüz çok açık değildir.
- Yukarıda sayılan noktaların sonucunda 2009 yılı bütçe açığı yıl içinde yapılan revize tahminlerle 10,3 milyar TL'den önce 48,3 milyar TL'ye; daha sonra 62,2 milyar TL'ye yükseltilmiş, ancak 52,2 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe açığındaki sapma başlangıç tahmininin 4kat üzerinde gerçekleşmiştir.
- Başlangıç bütçe açığının tahminleri, bütçenin en klasik ilkeleri olan gerçekçilik ve samimilik ilkelerinin göz ardı edildiğini göstermektedir. Kamu otoritesinin en son yapmış olduğu tahminden daha düşük bir gerçekleşme

sonucunun ortaya çıkmasının bu durumu mazur gösterecek bir yanının bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Program tanımlı faiz dışı denge 2000'den sonraki dönemde ilk defa bütçe için eksiye dönmüştür. Yıl sonu itibarı ile geçici verilere göre program tanımlı faiz dışı denge 14,5 milyar TL açık vermiştir. Bu düzeyde bir düşme hem başlangıç hedefine hem de Katılım Öncesi Ekonomik Program'daki hedefe göre de oldukça yüksektir.

Grafik 1. Merkezi Yönetim Bütçesi Program Tanımlı Faiz Dışı Fazla Gerçekleşmeleri (2004-2009 Aralık ayı Sonu Karşılaştırmaları Milyon TL)

2008 (D), KEY ödemelerinin faiz dışı dengeye katıldığını ifade etmektedir.

Bu raporumuzda ayrıca 2008 yılı bütçesi kesin hesabı ile ilgili bazı değerlendirmelere de yer vermekteyiz. Genellikle kamuoyu ve politika yapıcılarının dikkatleri geçmişte ne olup ne bittiğine değil, güncel odaklanmaktadır. TBMM'nin Hükümet'e devrettiği bütçe hakkının nasıl kullanıldığına dair çok önemli bir konu olan geçmiş yıl bütçe kesin hesapları ise bu genel eğilim çerçevesinde dikkat çekmemekte ve demokrasinin bu önemli denetim aracı yeterince incelenip sorgulanmamaktadır.

2008 kesin hesabı ve Sayıştay'ın uygunluk bildirisi incelendiğinde, 2008 bütçesinin başlangıç ödeneğinin yaklaşık 5 milyar TL civarında aşıldığı saptamasının yapıldığı görülmektedir. Ödeneği aşıl原因 en önemli kalemin personel harcamaları kalemi olduğu da dikkat çekmektedir. Daha yakından bakıldığında ise, bu kalemden yıl içerisinde diğer kalemlere aktarma yapılarak kamu otoritesinin TBMM'nin kendisine verdiği harcama yetkisinin alanını önemli ölçüde değiştirdiğini ve genişlettiğini görmekteyiz. Buna karşılık, ödeneğinden kesinti yapılan personel harcamaları kaleminden ise ödeneye bağlı kalmadan harcama yapılmaya devam edilmekte ve bu kalemden yapılan aşım lar yıl sonunda TBMM tarafından "tamamlayıcı-mütemmim ödenek" verilmesi yolundaki Sayıştay tavsiyesi ile yasallaştırılmaktadır.

TBMM'nin başta verdiği harcama yetkisini yıl içerisinde kamu otoritesinin ödenek aktarmaları yolu ile değiştirmesi şeklindeki bu yetki kullanımının bütçe hakkının ciddi bir biçimde ihlali anlamına geldiği ve kamuoyunda tartışılması gerektiği kanısındayız.

B. Bütçe Giderleri

2009 yılı sonunda, geçen yılın aynı dönemine göre, bütçe giderleri % 17,7 oranında, faiz dışı giderler ise % 21,4 oranında artmıştır. 2009 yılında yıllık enflasyonun % 6,53 (TÜFE) olduğu dikkate alındığında bütçe harcamalarında reel anlamda önemli bir artış olduğu görülmektedir.

Nitekim, 2008 ve önceki yıllarda % 17,5-18,5 arasında değişen faiz dışı harcamaların GSYİH'ya oranı, ekonomideki daralmanın da etkisi ile, 2009 yılında % 22,6'ya çıkmıştır.

Tablo 3. 2009 Bütçe Gider Tahminleri ve Gerçekleşmeleri

	(milyon YTL)					Artış Oranları (%)			GSYİH'ya Oranları (%)				
	2007		2008		2009	2007		2009	2007		2008		2009
	Gerç.	Gerç.	Bütçe	KEP	Geçici	2007/2006	2008/2007	2009/2008	Gerç.	Gerç.	Bütçe	KEP	Geçici
Merkezi Yön.Bütçe Harcamaları	204,068	227,031	259,156	259,966	267,275	14.6	11.25	17.73	23.91	23.89	23.32	26.90	28.23
Faiz Dışı Harcamalar	154,769	176,369	201,656	202,947	214,074	17.1	13.96	21.38	18.13	18.56	18.14	21.00	22.61
I. Personel Harcamaları	43,570	48,856	57,211	54,796	55,930	15.2	12.13	14.48	5.10	5.14	5.15	5.67	5.91
II. Sosyal Güv. Kur. Devlet Primi	5,804	6,408	7,243	6,765	7,206	14.4	10.40	12.46	0.68	0.67	0.65	0.70	0.76
III. Mal ve Hizmet Alımları	22,258	24,412	25,454	24,450	29,594	17.1	9.68	21.23	2.61	2.57	2.29	2.53	3.13
IV. Faiz Harcamaları	48,753	50,661	57,500	57,019	53,201	6.1	3.91	5.01	5.71	5.33	5.17	5.90	5.62
V. Cari Transferler	63,292	70,360	87,956	91,616	91,761	27.0	11.17	30.42	7.41	7.41	7.91	9.48	9.69
VI. Sermaye Giderleri	13,003	18,516	14,839	14,303	19,847	7.5	42.40	7.19	1.52	1.95	1.34	1.48	2.10
VII. Sermaye Transferleri	3,542	3,174	2,825	3,286	4,314	34.3	-10.40	35.92	0.41	0.33	0.25	0.34	0.46
VIII. Borç Verme	3,846	4,644	4,661	5,798	5,422	-32.4	20.74	16.75	0.45	0.49	0.42	0.60	0.57
IX. Yedek Ödenekler			1,468	1,933							0.13	0.20	

2009 yılında başlangıç bütçe tahminine göre ödeneklerin % 103,1'i, revize tahmine göre ise % 100,2'si kullanılmıştır. Faiz dışı harcamalarda ise, bu oranlar sırasıyla % 106,2 ve % 101,3 seviyesindedir.

Tablo 4. 2006-2008 Yıllarında Kesin Hesap ile Geçici Sonuçları (Kamu Hesapları Bülteni) Arasındaki Farklar

	Bütçe Giderleri Toplamı			Faiz Dışı Giderler		
	Kesin Hesap	Geçici Sonuçlar (KHB)	Fark	Kesin Hesap	Geçici Sonuçlar (KHB)	Fark
2008	227.0	226.0	1.1	176.4	175.3	1.1
2007	204.1	203.5	0.6	155.3	154.8	0.5
2006	178.1	175.3	2.8	132.2	129.4	2.8
Ortalama			1.5			1.5

Kaynak: Maliye Bakanlığı Kamu Hesapları Bültenleri ve Kesin Hesaplar

Bütçe harcamaları açısından altı çizilmesi gereken bir diğer nokta da kesin hesap ile bütçe geçici sonuçları üzerinde yapılan revizyondur. Başka bir ifade ile, son dönemde kesin hesap kanunları ile sonuca bağlanan harcama toplamaları ile ilgili yıla ait Aralık ayı Kamu Hesapları Bülteni'nde açıklanan geçici rakamlar arasındaki farklar, son üç yıl ortalamasında, 1,5 milyar TL çikmiştir.

Tablo 5. 2008-2009 Aralık Ayı Sonu Karşılaştırmalı Bütçe Harcamaları

(milyon YTL)	Aralık				
	2008	2009	Artış Oranı (%)	2008 Gerç. Oranı (%)	2009 Gerç. Oranı (%)
Merkezi Yönetim Bütçe Harc. Top.	227.031	267.275	17,7	102,0	103,1
Faiz Dışı Giderler	176.369	214.074	21,4	105,9	106,2
I. Per. Giderleri	48.856	55.930	14,5	100,4	97,8
II.Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Giderleri	6.408	7.206	12,5	100,0	99,5
III. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	24.412	29.594	21,2	106,6	116,3
Sağlık Harcamaları	6.765	8.797	30,0	100,4	124,2
İlaç Harcamaları	946	1.147	21,2	86,8	100,1
Tedavi ve Sağlık Malzemesi Harc.	1.788	2.145	19,9	99,3	117,2
Yeşil Kart	4.031	5.506	36,6	104,7	134,0
Savunma ve Güvenlik (Sağlık Hariç)	8.327	9.644	15,8	99,0	105,8
Diğer Mal ve Hizmet Harcamaları	9.319	11.153	19,7	103,5	130,4
IV. Cari Transferler	70.360	91.761	30,4	101,7	104,3
Görev Zararları	2.041	4.138	102,8	131,6	134,3
Hazine Yardımları	38.769	56.949	46,9	97,1	112,8
Sosyal Güv. Kuruluş. Hazine Yard.	1.022	1.019	-0,4	109,7	97,2
Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri	35.133	52.685	50,0	94,9	112,8
Sosyal Güvenlik Açık Finansmanı	25.850	29.249	13,2	89,7	136,8
Kar Amacı Gü. Kur. Yap. Trans.	444	844	90,1	132,2	101,6
Hane Halkına Yapılan Transferler	1.101	1.263	14,7	100,0	95,6
Tarımsal Amaçlı Transferler	5.809	4.495	-22,6	107,6	90,8
Hane Halkına Yapılan Diğ. Trans.	883	1.031	16,7	139,6	121,8
Sosyal Amaçlı Transferler	442	1.027	132,6	193,9	121,2
Yurtdışına Yapılan Transferler	616	710	15,3	94,1	83,8
Gelirden Ayrılan Paylar	20.256	21.304	5,2	104,5	86,2
V. Sermaye Giderleri	18.516	19.847	7,2	157,2	133,8
VI. Sermaye Transferleri	3.174	4.314	35,9	152,3	152,7
Yurtiçi Sermaye Transferi	3.043	4.173	37,1	163,4	157,6
Yurtdışı Sermaye Transferi	131	141	7,4	59,0	79,5
VII. Borç Verme	4.644	5.422	16,8	118,1	116,3
Yurtiçi Borç Verme	4.212	4.795	13,8	113,6	110,6
Yurtdışı Borç Verme	432	627	45,1	192,0	192,3
VIII. Yedek Ödenekler	0	0			
Faiz Giderleri	50.661	53.201	5,0	90,5	92,5

Personel giderleri bütçe tahminlerinin altında gerçekleşmiş ve geçen yıl sonuna göre % 14,5 oranında artmıştır.

Bütçe ödeneğine göre gerçekleşme oranı % 116,3 seviyesinde olan mal ve hizmet alımları ile ilgili harcamalardaki artış ise, önceki yıla göre, % 21,2 seviyesinde çıkmıştır.

Yeşil kart harcamaları geçen yıla göre % 36 oranında artarak bütçe ödeneğinin % 34 üstünde gerçekleşmiştir. Bu artışın önemli bir kısmı, son üç yılın dönemsel eğiliminden farklı olarak, Aralık ayı harcamalarından (% 26,2'si) kaynaklanmıştır. Toplamda sağlık harcamaları, ilaç harcamalarındaki yükselişin de etkisi ile, % 30 civarında artmıştır.

Tablo 6. 2009 Yılı Mal ve Hizmet Ödenekleri ve Kullanımı

	2008	2009		Artış Or. (%)
	Gerç.	Bütçe	Gerç.	2009/2008
Mal ve Hizmet Alımları	24,412	25,454	29,594	21.23
Sağlık Giderleri	6,765	7,084	8,797	30.03
Yeşil Kart	4,031	4,109	5,506	36.58
İlaç	1,301	1,366	1,760	35.30
Tedavi	2,730	2,743	3,746	37.20
Diğer Sağlık Harc.	2,734	2,975	3,291	20.37
Savunma ve Güvenlik	8,327	9,113	9,644	15.81
Diğer Cari Harc.	9,319	9,256	11,153	19.68

Kutu:
Yeşil Kart Harcamaları

Yeşil kart harcamalarındaki artışı ve bunun merkezi yönetim bütçesi üzerinde yarattığı baskıyı gösteren en iyi göstergelerin başında Sağlık Bakanlığı bütçesi içindeki yeşil kart harcamalarının payındaki artış gelmektedir. Geline noktada Sağlık Bakanlığı bütçesi içinde yeşil kart harcamalarının payı % 15'lerden % 38'lere kadar çıkmıştır. Etkin bir iç kontrol risk değerlendirme sisteminin eksikliğinde, kaynakların etkin ve ekonomik kullanımı açısından bu gelişme Bakanlık için önemli bir risk alanı haline de gelmektedir. Zira yeşil kart harcamaları dışta bırakıldığında Sağlık Bakanlığı'nın bütçe harcamalarının 2008 yılına göre daha az arttığı görülmektedir.

Tablo: Sağlık Bakanlığı Bütçe Büyüklüğünün Gelişimi

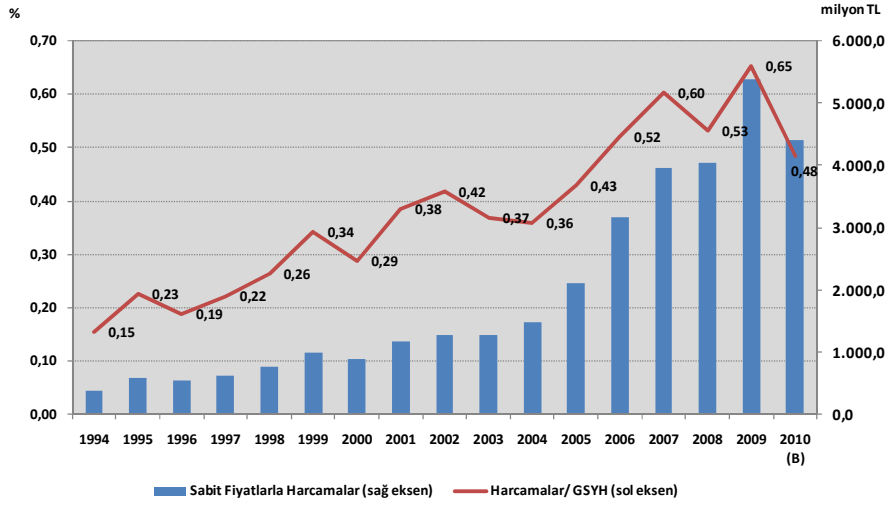
	milyon TL		%	% Artış		GSYİH'ya Oranları (%)	
	Toplam Bütçe Giderleri	Yeşil Kart Hariç Bütçe	Yeşil Kart/ SB Bütçesi	Toplam Bütçe Giderleri	Yeşil Kart Hariç Bütçe	Toplam Bütçe Giderleri	Yeşil Kart Hariç Bütçe
2000	1.140	973	14,6			0,68	0,58
2001	1.822	1.572	13,7	59,9	61,5	0,76	0,65
2002	3.039	2.502	17,7	66,8	59,2	0,87	0,71
2003	3.674	3.042	17,2	20,9	21,6	0,81	0,67
2004	4.461	3.703	17,0	21,4	21,7	0,80	0,66
2005	6.769	4.961	26,7	51,7	34,0	1,04	0,76
2006	8.536	5.625	34,1	26,1	13,4	1,13	0,74
2007	10.390	6.476	37,7	21,7	15,1	1,23	0,77
2008	11.995	7.964	33,6	15,4	23,0	1,26	0,84
2009	14.596	9.090	37,7	21,7	14,1	1,54	0,96
2010	13.942	9.339	33,0	-4,5	2,7	1,36	0,91

Kaynak: Kendi hesaplamamız, Sağlık Bakanlığı Bütçesi 2010, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Kamu Hesapları Bültenleri (2000-2009)

Yeşil kart harcamalarındaki artışı izleyen grafikten daha açık bir şekilde görmek mümkündür. Seçim dönemlerinde ve 2004 sonrası dönem yeşil kart harcamalarındaki artış dönemsel olarak öne çıkan gelişmeler olmuştur.

Yeşil kart harcamalarındaki sıçrama 2009 yılında Sağlık Bakanlığı bütçesinde gözlemlenen reel artışın da kaynağı olmuştur. Başlangıç

ödeneği 4,1 milyar TL olan yeşil kart harcamaları dönem sonunda % 34 oranında sapma ile 5,5 milyar TL gibi yüksek bir düzeye çıkmıştır.

Grafik : 1994-2010Yeşil Kart Harcamalarındaki Gelişme

Kaynak: Kendi Hesaplamalarımız

2009 yılı içinde savunma ve güvenlik harcamaları % 15,8, diğer cari harcamalar ise % 20 oranında artmıştır. Özellikle 'diğer cari transferler'deki dikkat çekici olan husus, bu alt kalemden 2009 sonunda yapılmış olan harcamaların 2010 yılı bütçe hedefinin de üstünde çıkmış olmasıdır.

2009 yılında cari transferler ise bir önceki yıla göre % 30 oranında artmıştır. SGK'ya yapılan transferlerdeki artış oranı % 50'yi aşarken, KİT görev zararları için yapılan cari transferlerdeki artış da % 50'ye yaklaşmıştır. Cari transfer kalemi altında yer alan tarımsal destekleme amaçlı ödemelerin geçen yılın altında kalması ile, yerel yönetimler ve diğer kurumlara gelir payı altında yapılan transferlerin % 1'ler düzeyinde kalması cari transfer toplamındaki artışın daha da fazla olmasını bir ölçüde engellemiştir.

Öte yandan, Aralık ayında, sosyal güvenlik açık finansmanı için bütçeden 434 milyon TL aktarıldığı da göz önüne alınmalıdır. Bu miktar 2009 yılı içinde diğer aylarda aktarılan miktarın oldukça

altındadır. Sosyal güvenlik açık finansmanı için bütçede öngörülen ödeneğe göre gerçekleşme % 136,8 düzeyinde iken, SGK'ya yapılan diğer transferler bütçe ödeneğinin altında gerçekleşmiştir.

Bütçe sağlık harcamaları yılın son çeyreğinde, özellikle Aralık ayında, bir sıçrama gösterirken; SGK'ya yapılan transferlerdeki azalma bu alandaki yükümlülüklerin harcamaya dönüştürülmemeyerek ertelenmesi ihtimalini gündeme getirmektedir. Zira aylık gerçekleştirmelere bakıldığında, SGK'ya bütçeden ilave transferlerin olmadığı bir dönemde Aralık ayında finansal açığın giderilmesi amacıyla yapılan transferlerin önemli düzeyde düşmesi bu ihtimali güçlendirmektedir. Bu ise, izleyen Tablo'dan da görüleceği üzere ve önceki yıl deneyimlerinden de hareketle, 2010 yılı başında SGK'ya yapılacak transferlerde önemli bir artış olacağı anlamına da gelmektedir.¹ Bu açıdan 2009 yılı bütçe harcamalarına yansıtılmayarak ödenekleştirilmeyen ve 2010 yılına aktarılan stok yükümlülük miktarının ne kadar olduğunun bilinmesi mali saydamlık açısından önem taşımaktadır. Zira, bu tür harcama ertelemeleri ile bir yıla ait bütçe açığı olduğundan daha az gösterilebilmektedir.

Tablo 7. Bütçe ve SGK Mali Tablolarında Bütçe Transferleri

	Ocak	Subat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
2007 YILI													
Bütçe	2.911,0	2.447,0	3.125,0	2.600,3	2.499,0	2.909,0	2.809,0	3.108,0	2.450,0	3.123,0	3.400,0	1.682,0	33.063,3
SGK Açık Finansmanı	2.911,0	1.825,4	1.840,3	2.149,8	1.994,3	2.054,1	2.492,7	2.770,8	1.680,1	2.541,3	2.943,0	620,6	25.823,5
Diğer SGK Finansmanı	0,0	621,6	1.284,7	450,5	504,7	854,9	316,3	337,2	769,9	581,7	457,0	1.061,4	7.239,9
2008 YILI													
Bütçe	3.341,0	2.663,0	2.871,0	3.600,0	3.368,8	1.750,0	2.500,0	1.376,3	4.784,8	2.433,9	3.044,6	3.400,0	35.133,4
SGK Açık Finansmanı	3.006,9	2.302,7	1.565,3	3.069,6	2.778,0	710,7	2.135,5	1.000,0	3.912,0	1.935,0	1.705,0	1.729,0	25.849,7
Diğer SGK Finansmanı	334,1	360,3	1.305,7	530,4	590,8	1.039,2	364,5	376,3	872,8	498,9	1.339,6	1.671,0	9.283,7
SGK	2.884,1	3.120,2	2.870,7	3.600,0	3.371,8	1.750,0	2.400,0	1.476,3	4.784,8	2.433,9	3.044,6	3.280,0	35.016,4
Açık İçin Bütçe Transferi	2.550,0	2.759,9	1.565,0	3.069,5	2.781,0	707,8	2.035,5	1.100,0	3.912,0	1.935,0	1.664,8	1.609,0	25.689,4
Diğer Bütçe Transferi	334,1	360,3	1.305,7	530,5	590,8	1.042,2	364,5	376,3	872,8	498,9	1.379,8	1.671,0	9.327,0
2009 YILI													
Bütçe	4.250,0	4.678,2	4.250,5	4.596,8	3.340,2	4.606,4	5.101,5	4.021,8	6.409,9	3.962,0	4.804,5	2.662,9	52.684,7
SGK Açık Finansmanı	2.343,1	2.336,0	2.152,0	2.858,0	1.500,0	2.800,0	3.050,0	2.450,0	4.226,5	2.314,0	2.785,0	434,7	29.249,3
Diğer SGK Finansmanı	1.906,9	2.342,2	2.098,5	1.738,8	1.840,2	1.806,4	2.051,5	1.571,8	2.183,4	1.648,0	2.019,5	2.228,2	23.435,4
SGK	4.200,0	4.848,2	4.103,5	4.731,4	3.202,6	4.736,4	5.101,5	3.976,8	6.427,9	3.764,0	5.047,5	2.460,0	52.599,8
Açık İçin Bütçe Transferi	2.293,1	2.506,0	2.005,0	2.992,6	1.362,4	2.930,0	3.050,0	2.405,0	4.244,5	2.116,0	3.028,0	437,0	29.369,6
Diğer Bütçe Transferi	1.906,9	2.342,2	2.098,5	1.738,8	1.840,2	1.806,4	2.051,5	1.571,8	2.183,4	1.648,0	2.019,5	2.023,0	23.230,2

¹ 2010 Ocak ayı bütçe gerçekleştirmelerine bakıldığında; 2009 Aralık ayında 434 milyon TL olan SGK açık finansmanı için yapılan transferin, 5 kat artarak, 2,462 milyar TL 'ye ulaştığı görülmektedir.

Tarımsal amaçlı yapılan transferler geçen yıla göre % 22,6 oranında azalmış ve bütçe tahminlerinin altında gerçekleşmiştir. Gelirden ayrılan payları ise başlangıç ödeneğinin bir hayli altında, % 86,2 oranında gerçekleşmiştir. Görev zararları önceki yıla göre % 102,8 ve başlangıç bütçesine göre de % 134,3 oranında artmıştır. Bu artışın en önemli kaynağı % 112,8'lik artış ile KİT'lere ait görev zararlarıdır. Aşağıdaki Tablo'da en yüksek zararın Toprak Mahsulleri Ofisi'ne ait olduğu görülebilir.

Tablo 8. 2006-2009 Yıllarında KİT'lere Aktarılan Kaynak

	milyon TL				Değişim Oranları(%)		
	2006	2007	2008	2009	2007 / 2006	2008 / 2007	2009 / 2008
Toplam Görev Zararları	7,245	8,641	9,606	16,489	19.27	11.17	71.65
KİT Görev Zararları	728	730	1,317	2,772	0.29	80.31	110.49
T.C.Devlet Demiryollarına	275	218	328	339	-20.78	50.38	3.17
Toprak Mahsulleri Ofisine	166	152	560	1,439	-8.43	268.42	156.94
TETAŞ	14	0	0	0			
TTK'ya	2	3	5	0	38.99	83.95	
TŞFAŞ'ye	20	80	22	2	300.00	-72.50	-92.46
TKİ	250	265	332	252	6.00	25.28	-24.10
Toplam Borç Verme	5,689	3,846	4,644	5,422	-32.40	20.75	16.75
KİT'lere Verilen Borç	1,917	1,611	2,042	2,816	-15.98	26.77	37.90
T.C.Devlet Demiryollarına	1,249	1,100	1,339	1,529	-11.93	21.70	14.24
Toprak Mahsulleri Ofisine	0	0	0	479			
Çay-Kur'a	0	0	0	125			
TTK'ya	571	399	517	410	-30.15	29.62	-20.70
Tarım İşletmeleri'ne	35	30	101	128	-13.04	237.81	26.17
Et-Balık Kurumuna	32	35	37	73	7.11	6.53	97.98
MKE'ne	25	40	48	50	60.52	20.97	4.17

*Ekonomik kodlama detayına göre oluşturulmuştur.

KİT'lere bütçeden borç verme yolu ile aktarılan kaynak da artmıştır. Yukarıda yer alan Tablo'da en fazla borç verilen KİT'in T.C. Devlet Demiryolları olduğu görülebilir. Toplamda başlangıç ödeneğinin üzerinde borç verilmiştir ve gerçekleşme oranı % 116,3'tür. Geçen yıla göre artış ise % 16,8 düzeyindedir.

Sermaye giderleri kalemi başlangıç bütçesine göre en fazla sapma gösteren kalem olmuştur. Yıl içinde, gerek İşsizlik Sigortası Fonu gerekse geçen yıl uygulamalarında olduğu gibi yedek ödenekten aktarıldığını tahmin ettiğimiz kaynaklar ile, sermaye giderleri bir önceki yıla göre % 7,2 oranında artış göstermiştir.

Sermaye giderleri 2006 ve 2007 yıllarında başlangıç ödeneğinden önemli bir sapma göstermezken; 2008 yılında Özelleştirme Fonu ve İşsizlik Sigortası Fonu'ndan aktarılan kaynaklar ile GAP ve karayolları yatırımlarının yıl içinde arttırılması nedenleri ile, başlangıç ödeneğine göre, % 157,2 oranında artış gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise, bütçeye göre gerçekleşme oranı % 133,8'dir. Özellikle karayolları yatırımları için yapılan sermaye harcamalarına devam edildiği görülmektedir.

Burada da yatırım harcamalarının etkinliği açısından sorulması gereken iki soru akla gelmektedir:

- Bunların birincisi, Özelleştirme Fonu ve İşsizlik Fonu'ndan yapılan aktarmaların hangi oranda ve düzeyde GAP yatırımlarına gittiği, planlanan harcamalar ile gerçekleşen harcamaların arasındaki farkın ne olduğudur;
- İkincisi ise, başta karayolları olmak üzere yatırım harcamalarının ne kadarının yeni yatırım, ne kadarının ise daha önceden yapılmış olan yatırımların idamesine yönelik büyük onarım türü harcamalar için olduklarıdır.

Geçen yıl sonuna göre sermaye transferleri ise % 37,1 oranında artmıştır ve başlangıç bütçesine göre % 152,7 oranında artış gerçekleşmiştir. Mahalli idarelere yapılan transferler 2007 yılından bu yana azalmaktadır. Özel teşebbüslere yapılan transferler ise artmaktadır. 2009 yılında kalkınma ajanslarına, bilimsel araştırma projelerine aktarılan kaynak da artışa katkıda bulunmuştur.

Aralık sonu itibarı ile 2009 yılında kayıtlı çalışanların sayısında % 3,1 oranında bir azalma olmuştur. Azalış oranı kamu çalışanları ile bağımsız çalışanlarda ortalamanın üstünde çıkarken, hizmet akdi ile çalışanlarda daha düşük oranda olmuştur. Burada dikkat çeken nokta; kayıtlı istihdam sayısı azalırken, izleyen paragrafta SGK Mali Denge Tablosu'nda göreceğimiz üzere, kurumun prim

gelirleri tahsilatının Aralık ayında bir önceki yıla göre yaklaşık % 50 oranında artmış olmasıdır.

Tablo 9. Ocak-Aralık Döneminde SGK'ya Kayıtlı İstihdam Düzeyindeki Değişme

	2008	2009	Değişim (%)
Hizmet Akdi*	9,022,823	8,975,981	-0.5
Bağımsız Çalışanlar	3,025,650	2,847,081	-5.9
Kamu Çalışanları	2,464,206	2,241,418	-9.0
Toplam	14,512,679	14,064,480	-3.1

*Kasım sonu

Kaynak: SGK Mali İstatistikler Bülteni (erişim tarihi Şubat 2009)

Aralık ayı SGK bütçe dengesine baktığımızda, gelirlerin % 18,4, giderlerin ise % 11,2 oranında artmasından dolayı, bütçe açığında bir iyileşme görülmektedir. SGK toplam açığı Aralık ayında bir önceki yıla göre % 34,3 oranında iyileşerek 731 bin TL'ye düşmüştür.

SGK bütçe dengesinde Aralık ayında yaşanan iyileşmeye neden olan temel kalem, prim gelirleri tahsilatında yaşanan % 29 oranındaki artıştır. Yılın ilk 11 ayında ortalama 4,2 milyar TL olan aylık prim gelirleri tahsilatı, Aralık ayında yaklaşık % 50 oranında artarak 6,3 milyar TL'ye çıkmıştır. Aralık ayında SGK prim gelirleri, genel eğilim olarak, önceki 11 ay tahsilatının üzerinde gelmektedir. Nitekim geçen yıl Aralık ayı tahsilatı 11 aylık ortalamanın yaklaşık % 25 oranında daha üzerinde çıkmıştı. 2009 yılı Aralık ayında, kısmen baz etkisiyle de olduğunu düşündüğümüz % 50 oranındaki yükselme beklentilerin çok üzerinde bir artış oranına karşılık gelmektedir.

Tablo 10. Sosyal Güvenlik Kurumu Dengesi (milyon TL)

BÜTÇE KALEMLERİ	Aralık			Ocak-Aralık		
	2008	2009	Değişim (%)	2008	2009	Değişim (%)
I- GELİRLER	6.988	8.276	18,44	67.257	76.851	14,26
1- PRİM GELİRLERİ	4.900	6.320	28,98	47.871	52.834	10,37
2- YENİDEN YAPILANDIRMA	316	121	-61,56	6.676	1.745	-73,86
3- DEVLET KATKISI	857	785	-8,43	1.719	10.879	533,06
4- EK ÖDEME	214	245	14,66	2.589	2.923	12,88
5- FATURALI ÖDEMELER	600	690	15,00	5.019	5.908	17,70
6- DİĞER GELİRLER	101	115	13,95	3.384	2.562	-24,29
II- GİDERLER	8.101	9.007	11,19	93.159	105.553	13,30
1- EMEKLİ AYLIKLARI	5.104	5.646	10,63	58.885	67.408	14,47
2- 5510 S.K. KAPSAMINDAKİ ÖD.	0	58		251	598	137,97
3- EK ÖDEME	219	251	14,54	2.614	2.957	13,14
4- SAĞLIK HARCAMALARI(yolluk dahil)	2.032	2.264	11,44	25.404	28.863	13,62
SAĞLIK HARCAMALARI(Yolluk hariç)	2.027	2.261	11,54	25.346	28.811	13,67
4.1- İLAÇ HARCAMALARI	971	1.086	11,85	10.717	13.161	22,81
4.2- TEDAVİ HARCAMALARI	981	1.139	16,09	13.953	15.129	8,43
4.2.1- DEVLET HASTANELERİ	490	550	12,17	7.325	7.875	7,50
4.2.2- ÜNİVERSİTE HASTANELERİ	179	212	18,43	2.247	2.572	14,49
4.2.3- ÖZEL HASTANLER	312	377	20,90	4.381	4.682	6,86
4.3- YOLLUK	5	4	-27,08	58	53	-8,70
4.4- DİĞER HARCAMALAR	75	36	-52,29	676	521	-22,91
5- FATURALI ÖDEMELER	554	647	16,74	3.317	4.044	21,90
6- YÖNETİM		65		673	764	13,64
7- YATIRIM		12		5	51	916,42
8- DİĞER GİDERLER	192	65	-66,24	2.011	868	-56,84
III- DENGİ	-1.113	-731	-34,30	-25.902	-28.703	10,81
IV- BÜTÇE TRANSFERİ	3.280	2.460	-25,00	35.016	52.600	50,21
1- AÇIK İÇİN	1.609	437	-72,86	25.689	29.369	14,32
2- DEVLET KATKISI		785			10.879	
3- EK ÖDEME İÇİN	214	245	14,66	2.589	2.923	12,88
4- FATURALI ÖDEMELER İÇİN	600	690	15,00	5.019	5.908	17,70
5-TEŞVİKLER		303			3.521	

Kaynak: SGK Mali İstatistikler Bülteni (erişim tarihi Kasım 2009)

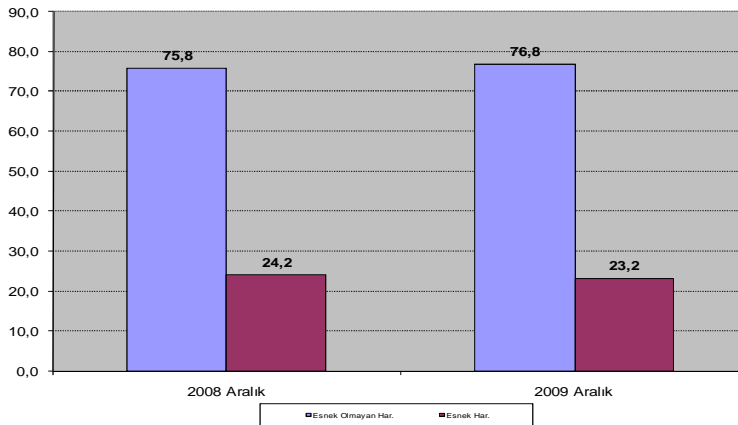
Böylelikle, sonuç olarak, bütçe faiz dışı harcamalarındaki artışa en büyük katkı % 56,8 oranı ile cari transferlerden gelmiştir. Cari transferler kaleminde ise bu artışta belirleyici olan SGK'ya yapılan transferlerdir.

Tablo 11. Aralık Ayı Sonu Merkezi Yönetim Bütçe Faiz Dışı Harcamalarının Faiz Dışı Harcamalardaki Artışa Katkısı

	Artış Oranına Katkı	(%) Dağılım
Faiz Dışı Harcamalar	21,4	100,0
Cari Harcamalar	6,9	32,5
Personel	4,0	18,8
Mal ve Hizmet Alımları	2,9	13,7
Sağlık	1,2	5,4
Savunma ve Güvenlik	0,7	3,5
Cari Transferler	12,1	56,8
Sosyal Güvenlik Kuruluşu.Hazine Yard.	0,0	0,0
Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri	10,0	46,5
Tarımsal Amaçlı Transferler	-0,7	-3,5
Gelirden Ayrılan Paylar	0,6	2,8
Sermaye Giderleri	0,8	3,5
Sermaye Transferleri	0,6	3,0
Diğer	0,4	2,1

Kriz ortamında bulunmanın da etkisi ile, esnek olmayan harcamaların oranı da geçen yılın aynı dönemine kıyasla artmıştır.

Grafik 2. Esnek Olan ve Olmayan Harcamaların Bütçe Harcamaları İçindeki % Paylarının Gelişimi (2008 - 2009 Aralık)

2009 yılında merkezi yönetim bütçesi faiz dışı harcamalarının fonksiyonel dağılımına baktığımızda, % 26,2 ile en büyük payın

sosyal güvenlik ve sosyal yardımlara gittiği görülmektedir. Bu fonksiyonu % 16,7 ile eğitim izlemektedir. Genel kamu hizmetleri ile yatırımlardan kaynaklı olmak üzere ekonomik işler ve hizmetlerin payı ise % 15'ler düzeyindedir.

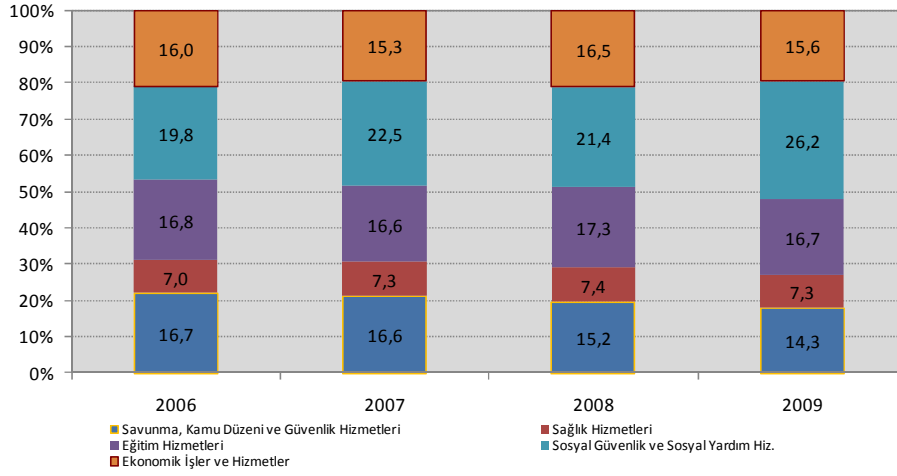
Sosyal güvenlik ve sosyal yardımlara yönelik olarak yapılan transferlerin 2008 yılında % 21,4 olan payının 2009 yılında belirgin bir şekilde artarak % 26,2'ye çıkması nedeni ile diğer fonksiyonların payı 2008'e göre düşmüştür. Fonksiyonlar içinde toplam faiz dışı harcamalar içindeki paylarda en büyük düşme, iskan ve toplum refahı hizmetleri (% 18,8) ile genel kamu hizmetlerinde (% 11,1) ortaya çıkmıştır.

Tablo 12. Bütçe Faiz Dışı Harcamalarının Fonksiyonel Dağılımı

	milyon TL			Dağılım (%)			Değişim (%) 2009/2008
	2008	2009 Bütçe	2009	2008	2009 Bütçe	2009	
Genel Kamu Hizmetleri	31.419	39.900	33.902	17,81	19,79	15,84	7,90
Savunma Hizmetleri	12.839	14.625	14.540	7,28	7,25	6,79	13,25
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizm.	13.967	15.708	16.110	7,92	7,79	7,53	15,34
Ekonomik İşler ve Hizmetler	29.137	25.920	33.471	16,52	12,85	15,64	14,87
Çevre Koruma Hizmetleri	215	257	250	0,12	0,13	0,12	16,56
İskan ve Toplum Refahı Hizm.	3.797	3.298	3.739	2,15	1,64	1,75	-1,51
Sağlık Hizmetleri	12.972	13.479	15.681	7,36	6,68	7,32	20,88
Dinlenme, Kültür ve Din Hizm.	3.865	4.193	4.592	2,19	2,08	2,15	18,83
Eğitim Hizmetleri	30.493	34.523	35.723	17,29	17,12	16,69	17,15
Sos. Güv. ve Sosyal Yardım Hizm.	37.666	49.754	56.066	21,36	24,67	26,19	48,85
Toplam Faiz Dışı Harcamalar	176.369	201.656	214.074	100,00	100,00	100,00	21,38

2006-2009 döneminde bütçe faiz dışı harcamalarının gelişimine baktığımızda, sosyal güvenlik ve sosyal yardımlara yönelik harcamaların toplam faiz dışı harcamalar içindeki payının belirgin bir şekilde arttığı görülmektedir. Yine, sağlık harcamalarının payı % 7'den % 7,3'e çıkarak küçük de olsa bir artış göstermiştir. Savunma, güvenlik ve kamu düzenine ilişkin harcamaların payı bu dönemde %16'lardan % 14'lere düşerken diğer harcamaların paylarında ise çok fazla değişme görülmemiştir.

Grafik 3. 2006 - 2009 Yılları Arasında Bütçe Faiz Dışı Fonksiyonel Harcamaların Toplam İçindeki Payları

C. Bütçe Gelirleri

2009 yılı sonunda bütçe gelirleri toplamı, 2008 yılına göre % 2,6 oranındaki artışla, 215,1 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Hem vergi gelirlerinin hem de özelleştirme gelirlerinden kaynaklı olarak vergi dışı gelirlerin hedefin altında kalması, ekonomik daralmanın da etkisi ile toplam gelirlerin % 2-3 gibi sınırlı bir oranda artmasına yol açmıştır.

Tablo 13. Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri (Aralık)

(milyon YTL)	Aralık 08	Aralık 09	Artış Or. (%)
Merkezi Yönetim Gelirleri	209.598	215.060	2,61
Genel Bütçe Gelirleri	203.027	208.656	2,77
I-Vergi Gelirleri	168.109	172.417	2,56
1. Gelir ve Kazanç Üz. Al.Vergiler	54.935	56.468	2,79
a) Gelir Vergisi	38.030	38.445	1,09
Gelir Vergisi Tevkifatı	34.836	35.090	0,73
b) Kurumlar Vergisi	16.905	18.023	6,61
Kurumlar Geçici Vergisi	16.205	17.315	6,85
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	4.088	4.664	14,09
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	3.944	4.496	13,99
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	67.258	73.135	8,74
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	16.805	20.852	24,08
b) Özel Tüketim Vergisi	41.832	43.620	4,27
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	3.695	4.003	8,33
d) Şans Oyunları Vergisi	376	396	5,23
e) Özel İletişim Vergisi	4.551	4.265	-6,28
4. Uluslararası Tic. ve Mua. Al. Verg.	32.781	28.647	-12,61
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	29.972	26.132	-12,81
5. Damga Vergisi	3.945	4.169	5,67
6. Harçlar	5.050	4.738	-6,18
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	51	596	1074,76
II-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.422	9.944	33,98
III-Alınan Bağışlar ve Yard. ile Özel Gel.	850	879	3,51
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	17.126	23.070	34,71
1.Faiz Gelirleri	4.357	5.647	29,60
V-Sermaye Gelirleri	9.114	2.044	-77,57
VI-Alacaklardan Tahsilat	407	302	-25,74
Özel Bütçeli İdarelerin Gelirleri	4.825	4.603	-4,61
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Gel.	1.747	1.802	3,14

Vergi gelirleri tahsilat hedefi 202,1 milyar TL iken, bu hedef Ekim ayında 2010 yılı bütçesi kapsamında yaklaşık 30 milyar TL düşürülerek 163,6 milyar TL düzeyine revize edilmişti. Gerçekleşme ise 172,4 milyar TL düzeyinde çıkmıştır. Bu şekilde bütçe vergi gelirleri başlangıç hedefinin oldukça altında çıkarken revize hedefin ise yaklaşık 8,9 milyar TL üzerinde gerçekleşmiştir.

Özellikle yılın son çeyreğinde vergi gelirlerinde gözlemlenen artış ile, vergi gelirlerindeki düşme yavaşlamıştır. Özellikle son iki ayda vergi gelirleri tahsilatında gözlemlenen % 20'ler düzeyindeki artış, yıl sonu vergi gelirleri tahsilatının bir önceki yıl düzeyinin altına düşmesini engelleyen önemli bir unsur olmuştur.

İlk altı ay bir önceki yıl tahsilatının % 5'ler düzeyinde altında kalan vergi tahsilatı Ekim sonunda ise bir önceki yıla göre %1'in altında bir azalma gösteriyordu. Kasım ve Aralık ayları itibarı ile bakıldığında (Kasım ayında bazı vergilerin tahsilatının Aralık ayına kayması nedeniyle iki ayın toplamı olarak bakılmıştır) vergi tahsilatının % 19,8 oranında arttığı görülmektedir. Bu artış oranı gelir vergisinde % 2'ler civarında iken, kurumlar vergisinde % 29'a, dahilde alınan KDV tahsilatında % 45'e, ithalde alınan KDV tahsilatında % 25'e, ÖTV tahsilatında ise % 19,2'ye çıkmıştır. Bu artışların bir kısmı ekonomide son aylardaki göreceki düzelme, vergi miktar ve oranlarındaki değişimler ve önceki yılın aynı dönemine ait düşük baz etkisi ile kısmen açıklanırken; dahilde alınan KDV tahsilatındaki % 45 oranındaki artışta görüldüğü gibi sadece son birkaç aydaki ekonomik canlanma ile açıklanması zor kısımlar olduğuna da dikkat çekmek gerekmektedir. Bu konuda vergi otoritesinin kamuoyunu daha fazla bilgilendirmesi faydalı olacaktır.

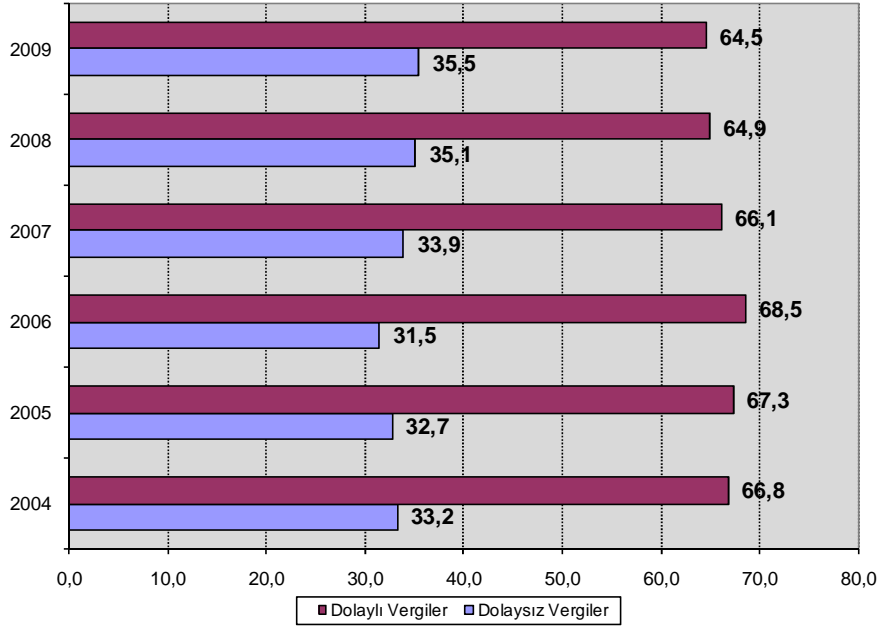
Tablo 14. Kasım-Aralık Dönemi Vergi Tahsilatındaki Gelişim

milyon YTL	Kasım-Aralık		Artış Oranı (%)	Artış Oranına Katkı (%)
	2009	2008		
Vergi Gelirleri	33,253	27,766	19.8	100.0
Gelir ve Kur.Kaz. Üz.Elde Edilen Ver.	12,201	10,661	14.4	28.1
Gelir Vergisi Tevkifatı	5,932	5,875	1.0	1.0
Kurumlar Geçici Vergisi	5,749	4,442	29.4	23.8
Özel Tüketim Vergisi	8,126	6,817	19.2	23.9
Petrol ve Doğalgaz Ür. İlişkin ÖTV	4,548	3,864	17.7	12.5
Kolalı Gazoz, Alkollü İç. Ve Tüt Mam.	2,468	2,276	8.4	3.5
KDV Tahsilatı	8,879	6,689	32.7	39.9
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	5,200	4,157	25.1	19.0
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	3,679	2,532	45.3	20.9
Diğer Vergiler	4,047	3,600	12.4	8.1
Damga Vergisi	782	668	17.1	2.1
Harçlar	885	821	7.8	1.2
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	535	632	-15.3	-1.8

Dolaysız vergi tahsilatındaki artış oranının dolaylı vergi tahsilatının üzerinde çıkması nedeniyle dolaysız vergilerin

toplam vergi tahsilatı içindeki payı 0,4 puan artışla % 35,5 oranında gerçekleşmiştir.

Grafik 4. 2004 - 2009 Aralık Sonu Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilâtının Dolaylı ve Dolaysız Vergi Paylarının Gelişimi

Genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı reel olarak 2009 yılında % 3,7 oranında bir düşme göstermiştir. Dahilde alınan KDV, mülkiyet üzerinden alınan vergiler, kurumlar vergisi ile banka ve sigorta muameleleri vergilerinde ise reel artış görülmüştür.

Tablo 15. Genel Bütçe Vergi Gelirleri Reel (Enflasyondan Arındırılmış) Artış Oranları (2009/2008)

	2009	2008	Değişim	Reel
	Ocak-Aralık	Ocak-Aralık	(%)	Değişim
	(Bin YTL)	(Bin YTL)		(%)
Merkezi Yönetim Gelirleri	215.060.457	209.598.472	2,61	-3,68
Genel Bütçe Gelirleri	208.656.435	203.026.914	2,77	-3,53
I-Vergi Gelirleri	172.416.575	168.108.960	2,56	-3,72
Gelir, Kar ve Sermaye Kazanç. Üz. Al. Ver.	56.467.668	54.935.030	2,79	-3,51
Gelir Vergisi	38.444.853	38.029.985	1,09	-5,11
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	1.987.046	1.808.461	9,87	3,14
Basit Usulde Gelir Vergisi	244.269	208.682	17,05	9,88
Gelir Vergisi Tevkifatı	35.090.454	34.835.591	0,73	-5,44
Gelir Geçici Vergisi	1.123.084	1.177.251	-4,60	-10,45
Kurumlar Vergisi	18.022.815	16.905.045	6,61	0,08
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	494.736	517.235	-4,35	-10,21
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	212.619	182.834	16,29	9,16
Kurumlar Geçici Vergisi	17.315.460	16.204.976	6,85	0,30
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	4.663.896	4.088.064	14,09	7,09
Veraset ve İntikal Vergisi	168.253	144.092	16,77	9,61
Motorlu Taşıtlar Vergisi	4.495.643	3.943.972	13,99	7,00
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	73.135.344	67.258.421	8,74	2,07
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	20.851.946	16.804.601	24,08	16,48
Özel Tüketim Vergisi	43.619.793	41.831.723	4,27	-2,12
Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	25.524.959	23.941.458	6,61	0,08
Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV	3.352.689	3.804.892	-11,88	-17,29
Kolalı Gazoz, Alkollü İç. Ve Tüt Mam.	13.892.805	13.080.130	6,21	-0,30
Dayanklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV	849.340	1.005.243	-15,51	-20,69
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	4.002.981	3.695.158	8,33	1,69
Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer V.	4.660.624	4.926.939	-5,41	-11,20
Uluslararası Ticaret ve Muame. Al. Ver.	28.646.984	32.781.443	-12,61	-17,97
Gümrük Vergileri	2.463.282	2.770.001	-11,07	-16,52
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	26.132.216	29.972.307	-12,81	-18,16
Diğer Dış Ticaret Gelirleri	51.486	39.135	31,56	23,50
Damga Vergisi	4.168.778	3.945.061	5,67	-0,81
Harçlar	4.737.926	5.050.209	-6,18	-11,93
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Ver.	595.979	50.732	1.074,76	1002,75

2009 yılında % 2,6 oranındaki vergi gelirleri tahsilatındaki artışa en büyük katkı % 94 oranı ile dahilde alınan KDV tahsilatından gelmiştir. Bu artışı % 36,8 oranı ile petrol ve doğal gaz ürünleri üzerinden tahsil edilen ÖTV izlemiştir.

Tablo 16. 2008-2009 Aralık Ayı Sonu Bütçe Vergi Gelirleri Gerçekleşmesi ve Artış Oranına Katkısı

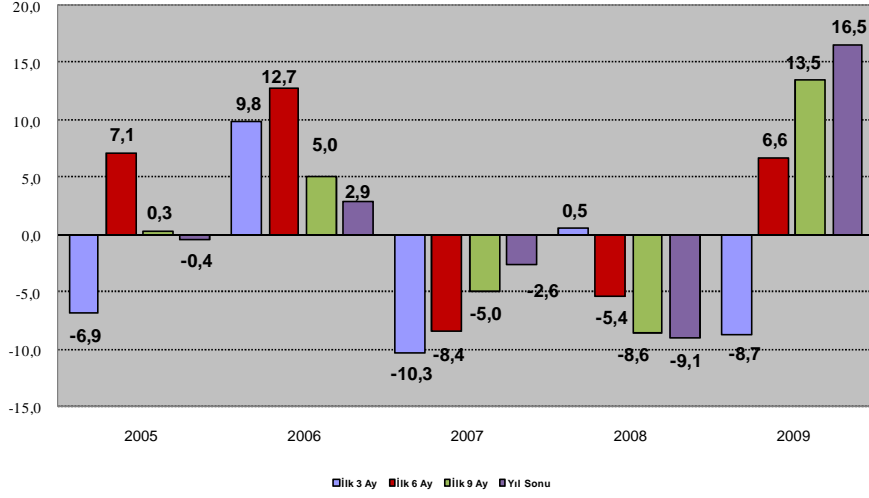
milyon YTL	Aralık		Artış Oranı (%)	Artış Oranına Katkı (%)
	2009	2008		
Vergi Gelirleri	172.417	168.109	2,6	100,0
Gelir ve Kur.Kaz. Üz.Elde Edilen Ver.	56.468	54.935	2,8	35,6
Gelir Vergisi Tevkifatı	35.090	34.836	0,7	5,9
Kurumlar Geçici Vergisi	17.315	16.205	6,9	25,8
Özel Tüketim Vergisi	43.620	41.832	4,3	41,5
Petrol ve Doğalgaz Ür. İlişkin ÖTV	25.525	23.941	6,6	36,8
Kolalı Gazoz, Alkollü İç. Ve Tüt Mam.	13.893	13.080	6,2	18,9
KDV Tahsilatı	46.984	46.777	0,4	4,8
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	26.132	29.972	-12,8	-89,1
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	20.852	16.805	24,1	94,0
Diğer Vergiler	25.345	24.565	3,2	18,1
Damga Vergisi	4.169	3.945	5,7	5,2
Harçlar	4.738	5.050	-6,2	-7,2
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	4.003	3.695	8,3	7,1

Negatif işaret artışı, pozitif işaret azalışı göstermektedir. Genel olarak vergi gelirlerinin düşmesi nedeni ile, pozitif işaret vergi gelirlerindeki azalışa pozitif katkı anlamındadır.

2009 yılında vergi gelirlerindeki gelişmeye daha yakından bakmak için bazı vergilerdeki değişimi dönemsel olarak ele aldığımızda:

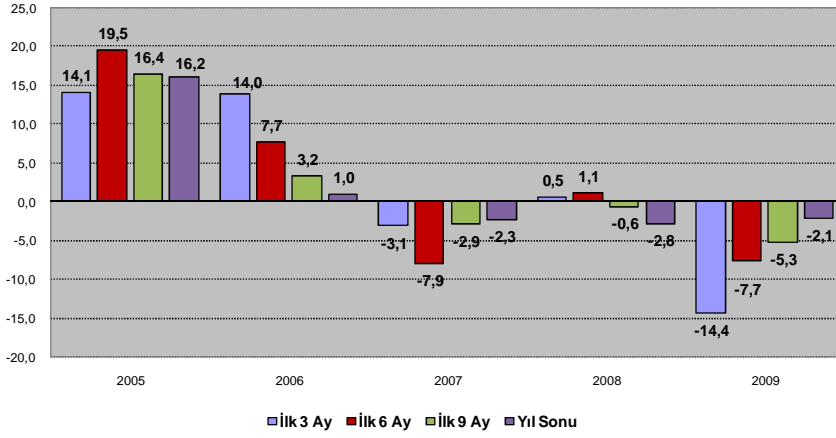
Dahilde alınan KDV tahsilatı, 2009 yılının 2. çeyreğinden itibaren geçen yıla göre belirgin bir reel artış içine girmiştir. Yıl sonu itibarı ile kümülatif reel artış % 16,5 düzeyine çıkmıştır.

Grafik 5. Dahilde Alınan KDV Tahsilâtında Reel Artış (%)

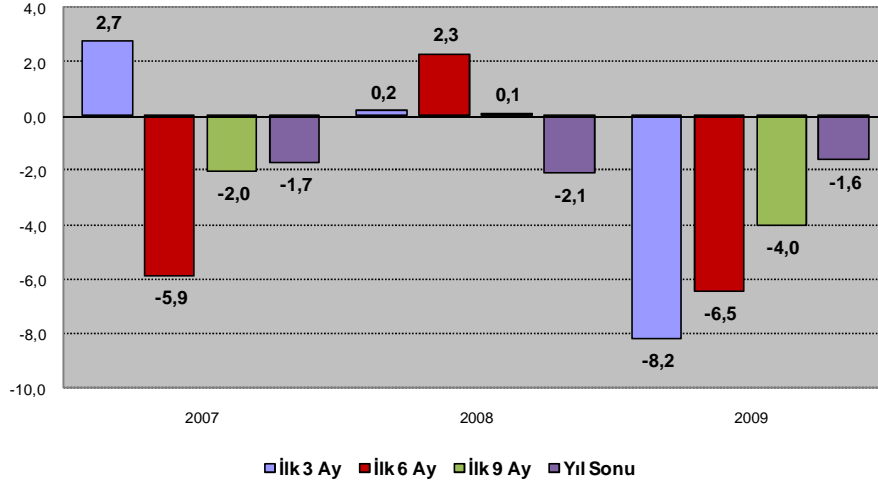

ÖTV tahsilâtında ise 2009 yılında başlayan reel düşme dönem boyunca azalmıştır. Yıl sonunda reel düşme % 2,1 oranında gerçekleşmiştir.

Grafik 6. Özel Tüketim Vergisi Tahsilâtında Reel Artış (%)

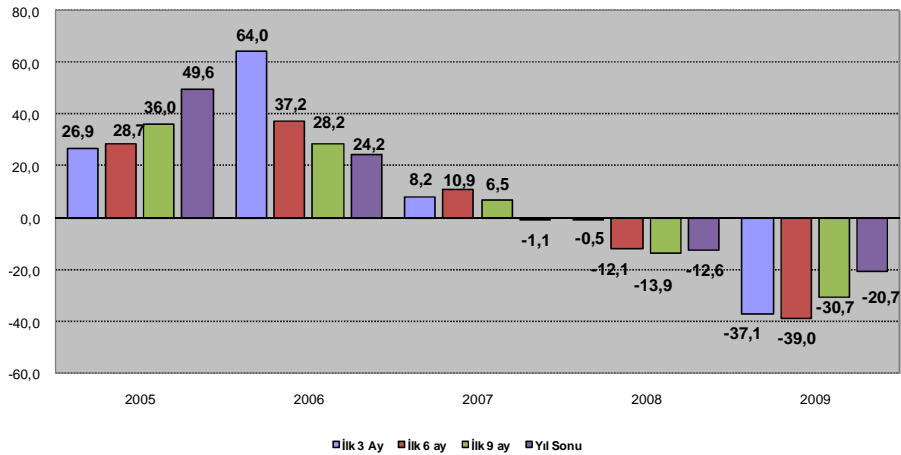

Grafik 7. Özel Tüketim Vergisi Tahakkukunda Reel Artış (%)

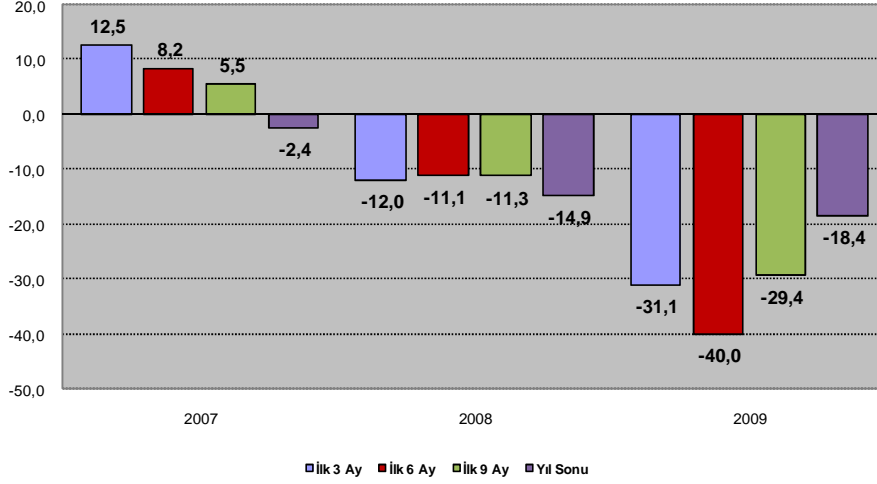

Kriz Döneminin etkilerini daha iyi şekilde yansıttığını düşündüğümüz dayanıklı tüketim malları üzerinden alınan ÖTV tahsilatında, özellikle son çeyrekteki önemli bir düzelmeye rağmen, yıl sonunda reel olarak % 20,7 oranında azalma görülmektedir. Tahakkuk bazında ise bu oran % 18,4 oranındadır.

Grafik 8. Dayanıklı Tüketim Malları Üzerinden Tahsil Edilen Özel Tüketim Vergisi Tahsilâtında Reel Artış (% Kümülatif)

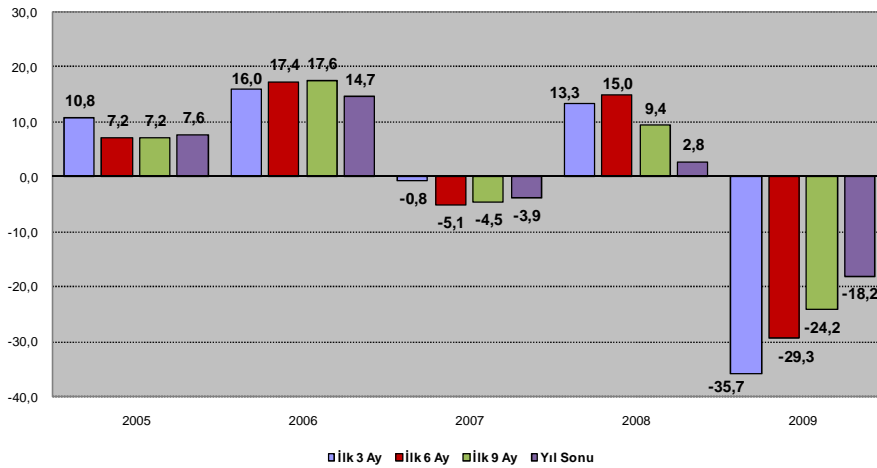

Grafik 9. Dayanıklı Tüketim Malları Üzerinden Tahsil Edilen Özel Tüketim Vergisi Tahakkukunda Reel Artış (% , Kümülatif)

Dayanıklı tüketim malları üzerinden alınan ÖTV tahsilatında olduğu gibi ithalde alınan KDV tahsilatında da son çeyrekte önemli ölçüde düzelmeye gözlenmektedir. Ancak burada da geçen yıla göre yüksek oranda (% 18,2) reel düşüş görülmektedir.

Grafik 10. İthalde Alınan KDV Tahsilâtında Reel Artış (%)

III. Bütçe Finansmanı ve Borç Stokundaki Gelişmeler

Tablo 17. Hazine Nakit Dengesi (Aralık)

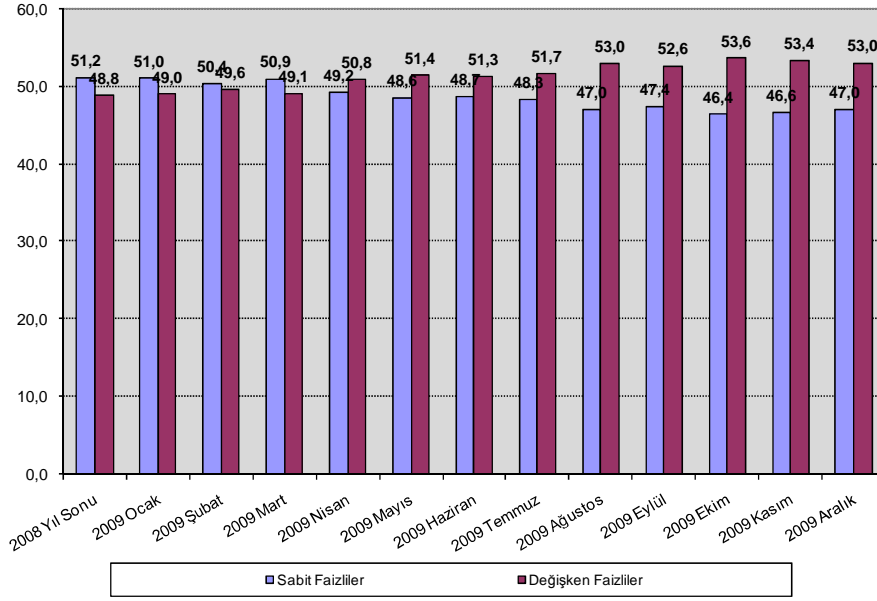
(milyon YTL)	Ocak*	Şubat*	Mart*	Nisan*	Mayıs*	Haziran*	Temmuz*	Ağustos*	Eylül*	Ekim*	Kasım*	Aralık*	Toplam*
GELİRLER	16.284	13.095	15.698	18.354	18.593	14.985	13.143	25.052	10.447	20.327	14.990	21.654	202.624
ÖZELLEŞTİRME ve FON GELİRLERİ	1	1.371	223	1.813	75	244	4	119	1.001	1.881	351	624	7.706
GİDERLER	18.215	26.611	20.543	20.680	19.796	17.735	22.658	22.657	24.303	21.072	21.022	24.406	259.699
Faiz Dışı Giderler	14.440	16.785	16.122	17.572	14.894	16.779	17.508	14.769	19.583	16.220	19.161	23.358	207.192
Faiz Ödemeleri	3.774	9.826	4.421	3.108	4.902	956	5.150	7.888	4.720	4.852	1.861	1.047	52.507
FAİZ DIŞI DENGE	1.844	-3.690	-424	782	3.699	-1.793	-4.365	10.283	-9.135	4.107	-4.172	-1.704	-4.568
NAKİT DENGESİ	-1.929	-12.145	-4.622	-513	-1.129	-2.506	-9.511	2.514	-12.855	1.135	-5.682	-2.127	-49.369
FINANSMAN	1.929	12.145	4.622	513	1.129	2.506	9.511	-2.514	12.855	-1.135	5.682	2.127	49.369
BORÇLANMA (NET)	4.326	9.061	1.240	6.014	6.669	-2.275	7.087	7.718	5.962	5.809	1.678	524	53.814
DIŞ BORÇLANMA NET	1.156	115	-914	-635	2.157	-2.020	3.002	418	771	-637	-187	-228	2.998
Kullanım	1.632	721	45	11	2.348	55	3.089	810	2.398	37	22	122	11.289
Ödeme	475	606	958	646	192	2.075	86	392	1.627	674	209	350	8.291
İÇ BORÇLANMA NET	3.170	8.947	2.154	6.649	4.513	-255	4.085	7.299	5.191	6.446	1.865	752	50.816
Kullanım	6.840	23.315	3.748	12.300	17.911	3.396	10.395	23.017	7.159	19.041	10.202	1.552	138.876
Ödeme	3.670	14.368	1.594	5.651	13.399	3.651	6.310	15.718	1.968	12.595	8.337	800	88.060
ÖZELLEŞTİRME GELİRİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TMSF'DEN AKTARIMLAR	60	197	1	10	300	73	30	41	1	9	0	38	761
DEVİRLİ-GARANTİLİ BORÇ GERİ DÖNÜŞÜMLERİ	34	38	63	51	100	151	68	31	59	76	57	150	877
BANKA KULLANIMI	-2.490	2.848	3.319	-5.562	-5.940	4.556	2.326	-10.304	6.832	-7.029	3.947	1.415	-6.083
KUR FARKLARI	250	348	264	-204	59	-117	-300	195	-6	124	67	-49	629
BANKA KULLANIMI NET	-2.740	2.500	3.055	-5.357	-5.999	4.674	2.626	-10.499	6.838	-7.153	3.880	1.464	-6.712

Yıl sonunda Hazine toplam nakit açığı 49,4 milyar TL'dir. Buna karşılık merkezi yönetim nakit açığı 56,3 milyar TL dir. İki arasında farkın yıl sonu itibarı ile yüksekliği dikkat çekicidir.

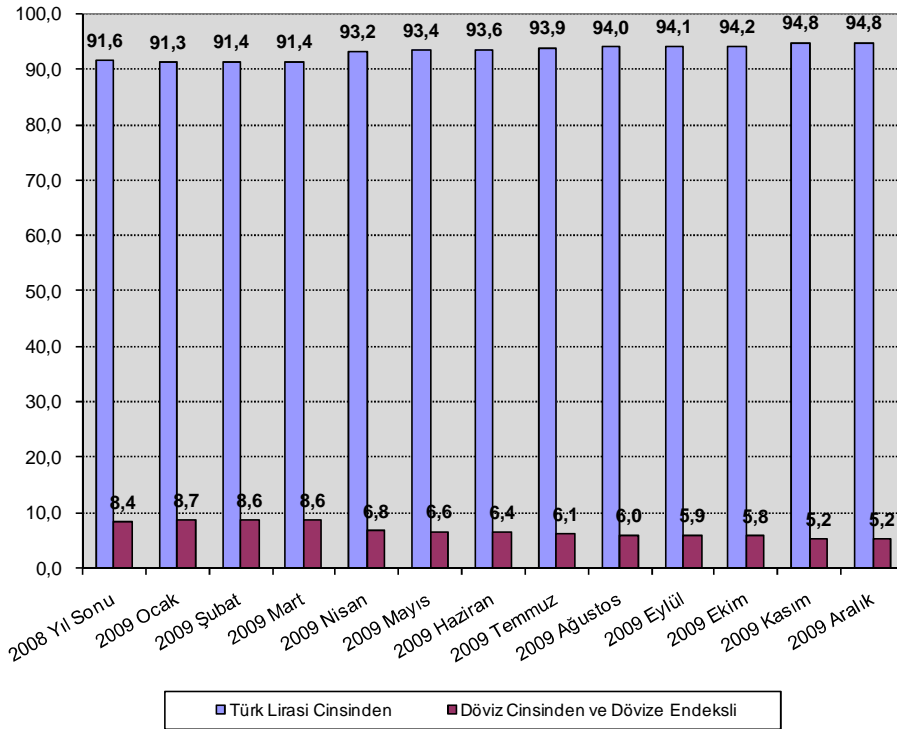
Tablo 18. Genel Bütçe Dengesi ve Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi Karşılaştırmalı Tablosu (Aralık)

Genel Bütçe Dengesi		Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi	
(milyon YTL)	Aralık Sonu	(milyon YTL)	Aralık Sonu
Bütçe Dengesi	-52.630	Bütçe Dengesi	-52.215
Emanetler	-3.585	Emanetler	-3.157
Avanslar	-906	Avanslar	-917
Nakit Dengesi	-57.121	Nakit Dengesi	-56.289
Finansman	57.121	Finansman	56.289
Toplam Net Borçlanma	60.386	Toplam Net Borçlanma	60.386
Net Borç Verme (-)	-213	Net Borç Verme (-)	-196
Özelleştirme Geliri	0	Özelleştirme Geliri	0
Kasa ve Diğer Kalemler Değişimi (-) Giriş (+) Çıkış	-3.478	Kasa ve Diğer Kalemler Değişimi (-) Giriş (+) Çıkış	-4.294

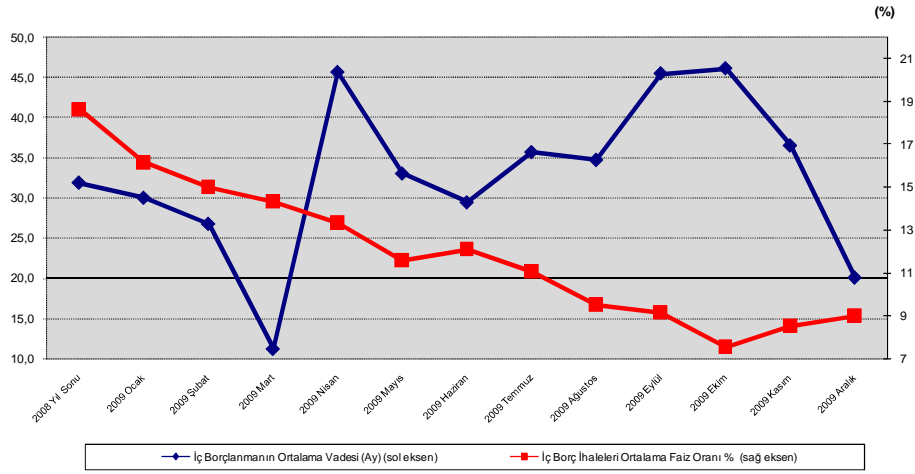
Grafik 11. Merkezi Yönetim İç Borç Stoku Faiz Yapısı

Grafik 12. Merkezi Yönetim İç Borç Stoku TL-Döviz Yapısı

Grafik 13. İç Borçlanmanın Ortalama Vadesi ve Faiz Oranı

Ekim ayında en düşük noktayı gören iç borçlanma ortalama faiz oranı, Kasım ayından itibaren yükselişe geçmiş ve Aralık ayında da yükselişine devam etmiştir. Yeni borçlanmalar için iç borçlanma ortalama vadeleri de Ekim ayından itibaren azalışa geçmiş görünmektedir.

IV. Kesin Hesap Uygunluk Bildirimi ve Kamu Otoritesinin İhtiyari Yetki Kullanımı- TBMM Bütçe Hakkının Nasıl Kullanıldığını Denetleyebiliyor mu ?

Genellikle bütçe yasaları ile ilgili tartışmalar güncel gelişmeler ve gelecek yıl bütçeleri üzerinden yapılmaktadır. Buna karşılık geçmiş yıllara ait kesinleşmiş bütçe rakamlarının ne anlama geldiği çok fazla sorgulanmamakta, TBMM’nde yapılan bütçe görüşmelerinde sıra geçmiş yıl bütçesinin kesin hesabına ve buna ilişkin Sayıştay uygunluk bildirimlerine geldiğinde çok fazla bir tartışmanın yaşanmadığı gözlemlenmekte, kamuoyunun da dikkati bu gibi konular üzerine çok fazla odaklanmamaktadır.

Oysa ki; kesin hesap yasaları ve bu yasaların konusu olan mali işlemlerin TBMM adına uygunluğunu denetlemek durumunda olan Sayıştay’ın uygunluk bildirimleri, bir toplumdaki demokrasinin en önemli göstergelerinden biri olan ve halk adına TBMM’ne ait olan “bütçe yapma hakkının” uygulamada nasıl kullanıldığının sınanması açısından çok önemli belgelerdir. Bütçe yapma hakkı, bütçe görüşmeleri sonucunda TBMM tarafından hükümetlere devredilmekte ve hükümetler buna göre harcama yapıp, gelir toplamaktadırlar.

Bu açıdan bakıldığında son yıllarda TBMM’nin verdiği harcama yetkisinin yürütme tarafından yine Bütçe Kanunu’na eklenen ödenek aktarmalarına ilişkin maddelerle aşıldığı ve yıl sonunda başta verilen harcama yetkisinin üzerine çıkıldığı görülmektedir.

Tablo 19. Başlangıç Ödeneği- Kesin Hesap- Aşım

	milyon TL		
	Başlangıç Ödeneği	Kesin Hesap	Ödenek Aşımı*
2006	174,322	178,126	3,037
2007	204,989	204,068	5,129
2008	222,553	227,031	5,062

* Kesin Hesaplar ve Sayıştay Genel Uygunluk Bildirimleri

Sayıştay uygunluk bildirimleri incelendiğinde, yıl içinde ilave edilen ödenekler de dikkate alındığında, revize ödeneğe göre bu aşımaların özellikle 2008 yılında 5 milyar TL civarına çıktığı ve bu aşımaların en çok personel kalemindeki ödeneklerde kendisini gösterdiği görülmektedir. Zira, bu miktarlar yıl içerisinde en çok personel harcamaları ödeneğinden kesinti yapılarak önce yedek ödeneklere ve oradan da ilgili kalemlere aktarılmaktadır. Daha sonra bu aktarımların yapıldığı kalemler için TBMM’nden başta alınan ödeneklerin üzerinde yıl içinde harcama yapılmaktadır. Personel kaleminden ise ödeneksiz de harcama yapılabilmektedir. Sayıştay bu durumu ‘ödemesinde kanunen zorunluluk bulunan haller’ olarak (maaşların ödenek yokluğu nedeni ile ödenememesi gibi bir durumun olmaması anlamında) değerlendirmektedir. Aslında bu uygulama 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu 21’inci maddesinin son fıkrasında yer alan “ personel giderleri tertiplerinden ... aktarma yapılamaz” ifadesi ile açıkça çelişkili bir durumun varlığına işaret etmektedir. Böylelikle kesin hesap görüşmelerinde yıl sonunda ortaya çıkan ödenek üstü personel harcamaları TBMM tarafından Sayıştay’ın tavsiyesi ile “tamamlayıcı-mütemmim ödenek” verilmesi sureti ile yasallaştırılmaktadır.

Tablo 20. Personel Ödeneklerinin Kullanımı ve Ödenek Aşımı

	milyon TL			
	Başlangıç Ödeneği	Kesin Hesap	Aşım	Ödenek Üstü Gider*
2006	36,021	37,812	1,791	921
2007	43,670	43,569	-101	4,658
2008	48,672	48,856	184	4,503

*Kaynak: 2006,2007,2008 Sayıştay Genel Uygunluk Bildirimi

Yukarıdaki Tablo’dan da açıkça görüleceği üzere, aslında başlangıç ödeneğine bakıldığında 2007 ve 2008 yıllarında personel ödenekleri yeterli olmakla birlikte yıl içinde bu kalemdeki ödeneğin yedek ödeneğe aktarılması ve aktarılan

tutarın personel dışında diğer girdiler için de kullanılması nedeniyle, personel ödeneği yıl sonunda yetersiz kalmaktadır.

Bu uygulama ile her şey kağıt üzerinde çözüme kavuşturulmuş gibi görünse de, TBMM'nin başta devrettiği bütçe hakkının dışında harcamalar yapılmasına zemin hazırlanmış olmakta ve mali yıl sonunda TBMM başta vermediği yetkiyi "mütemmim ödenek" adı altında vermeye mecbur bırakılmaktadır.

Giderek yaygınlık kazanmaya başladığı anlaşılan bu uygulamaların bir an önce çok istisnai durumlar dışında önüne geçilmesinin ve ödeneğinin yetersiz kalacağı anlaşılan kalemler için TBMM'nden yıl sonunda "mütemmim ödenek almak" gibi kaçamak ve bütçe hakkına, bütçe geleneğine ters düşen uygulamalar yerine, yıl içerisinde "ek ödenek" alınması yoluna gidilmesinin en doğru çözüm olduğuna inanılmaktadır.

Bu çerçevede üzerinde durulması gereken bir konu da aktarılan bu ödeneklerin hangi kalemlere gittiğinin net bir biçimde raporlanmamasıdır. 5018 sayılı Kanun'un 23'üncü Maddesi'ne göre yedek ödenekten nereye aktarma yapıldığı her yıl Ocak ayı içinde açıklanmakla beraber, bu açıklama sadece başlangıçta bütçeye konulan yedek ödeneğinin dağılımına ait olup, yıl içinde yapılan yukarıda açıkladığımız türdeki aktarmalara ilişkin bilgi verilmemektedir.

EKLER

Ek Tablo 1. 2009 Merkezi Yönetim Bütçe Ödenek ve Giderleri (Aralık Sonu)

	Oca.-Mar.	Nis.-Haz.	Tem.-Eyl.	Ekim-Ara.	Toplam	2009 Bütçe	(%)	Harcamaların
							Gerçekleşme	(%) Dağılımı
Giderler	66.424.698	58.406.078	72.338.252	70.106.057	267.275.085	259.155.933	103,13	100,00
Faiz Harç Giderler	48.334.482	49.254.141	54.067.927	62.417.640	214.074.190	201.655.903	106,16	80,10
I. Personel Giderleri	14.496.612	13.972.308	14.127.952	13.333.379	55.930.251	57.211.200	97,76	20,93
Memur	12.494.488	11.531.024	11.846.389	10.765.619	46.637.520	47.650.824	97,87	17,45
İşçi	650.057	929.429	1.018.927	943.460	3.541.873	4.103.648	86,31	1,33
Diğer	1.352.067	1.511.855	1.262.636	1.624.300	5.750.858	5.456.728	105,39	2,15
II. Sosyal Güvenlik Kurum. Devlet Primi	1.769.422	1.677.018	1.692.970	2.066.433	7.205.843	7.242.800	99,49	2,70
Memur	1.472.939	1.297.712	1.360.467	1.640.593	5.771.711	5.857.701	98,53	2,16
İşçi	123.362	189.196	185.488	198.054	696.100	696.623	99,64	0,26
Diğer	173.121	190.110	147.015	227.786	738.032	688.476	107,51	0,28
III. Mal ve Hizmet Alımları	4.801.531	5.897.277	6.626.536	12.268.952	29.594.296	25.453.678	116,27	11,07
Savunma-Güvenlik	1.257.007	1.756.532	2.679.320	3.951.168	9.644.027	9.113.219	105,82	3,61
M.S.B	1.001.617	1.337.015	2.142.450	2.976.341	7.457.423	7.144.231	104,38	2,79
Jandarma Genel Komutanlığı	160.502	253.605	332.059	650.913	1.397.079	1.273.708	109,69	0,52
Emniyet Genel Müdürlüğü	94.888	165.912	204.811	323.914	789.525	695.280	113,55	0,30
Sağlık Harcamaları	1.756.559	1.753.747	1.636.462	3.650.455	8.797.223	7.084.000	124,18	3,29
Yeşil Kart Uygulamasına İlişkin Sağlık Hizmetleri	1.223.752	1.059.104	1.051.393	2.171.501	5.505.750	4.109.000	133,99	2,06
İlaç	187.361	258.835	226.091	474.654	1.146.941	1.145.272	100,15	0,43
Tedavi ve Sağlık Malzemesi	345.446	435.808	358.978	1.004.300	2.144.532	1.829.728	117,20	0,80
Devlet Boçları Genel Giderleri	26.826	4.704	8.037	2.124	41.691	145.000	28,75	0,02
Diğer Mal ve Hizmet Giderleri	1.761.139	2.382.294	2.302.717	4.665.205	11.111.355	9.111.459	121,95	4,16
IV. Cari Transferler	24.179.364	21.917.831	24.107.863	21.555.958	91.761.016	87.955.756	104,33	34,33
Görev Zararları	1.470.751	874.219	469.347	1.323.932	4.138.249	3.081.194	134,31	1,55
KT Görev Zararları	1.235.752	608.000	98.784	788.628	2.731.164	2.004.999	136,22	1,02
Mal Kurumlar	178.482	192.243	315.781	314.092	1.000.598	750.000	133,41	0,37
Diğer Görev Zararları	56.517	73.976	54.782	221.212	406.487	326.195	124,61	0,15
Hazine Yardımları	14.187.188	13.371.617	16.569.132	12.821.304	56.949.241	50.500.901	112,77	21,31
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Hazine Yardımları	252.659	240.145	253.402	272.371	1.018.577	1.048.000	97,19	0,38
İşsizlik Sigortası Fonu	252.659	240.145	253.402	272.371	1.018.577	1.048.000	97,19	0,38
Mahalli İdareler	408.655	314.694	382.744	484.954	1.591.047	1.595.238	99,74	0,60
Belediyelere Yardım	56.350	2.510	60.085	50.126	169.071	128.823	131,24	0,06
Diğer (İ özel İd. ve köyler)	352.305	312.184	322.659	434.828	1.421.976	1.466.415	96,97	0,53
Diğer Hazine Yardımları	347.212	273.377	399.770	634.530	1.654.889	1.167.663	141,73	0,62
DFİF	126.000	125.000	143.000	181.000	575.000	500.000	115,00	0,22
Diğer	221.212	148.377	256.770	453.530	1.079.889	667.663	161,74	0,40
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	297.810	203.365	92.286	250.604	844.065	831.169	101,55	0,32
Hane Halkına Yapılan Transferler	259.284	352.923	270.322	380.534	1.263.063	1.321.514	95,58	0,47
Burslar ve Harçlıklar	146.229	181.602	158.005	209.504	695.340	615.025	113,06	0,26
Eğitim Amaçlı Diğer Transferler	64.985	105.629	79.165	104.771	354.550	527.042	67,27	0,13
Sağlık Amaçlı Transfer	13.783	14.132	12.747	17.123	57.785	68.609	84,22	0,02
Yiyecek Amaçlı Transfer	31.761	49.255	16.838	45.633	143.487	100.783	142,37	0,05
Barınma Amaçlı Transfer	2.526	2.305	3.567	3.503	11.901	10.055	118,36	0,00
Tarım Desteğe Ödemeleri	2.355.679	1.305.293	183.398	650.198	4.494.568	4.951.301	90,78	1,68
Doğrudan Gelir Desteği	1.063.000	6.500	8.900	4.500	1.082.900	1.254.600	86,31	0,41
Ürün Desteğe Ödemeleri	563.000	985.000	0	458.790	2.006.790	1.870.200	107,30	0,75
Hayvancılık Desteğe Ödemeleri	595.000	253.000	45.000	14.500	907.500	1.182.600	76,74	0,34
Diğer	134.679	60.793	129.498	172.408	497.378	643.901	77,24	0,19
Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	201.384	125.970	242.251	461.208	1.030.813	845.999	121,85	0,39
Sosyal Amaçlı Transferler	192.298	232.412	289.802	312.500	1.027.012	847.092	121,24	0,38
Yurtdışına Yapılan Transferler	196.645	178.334	154.012	178.968	709.959	847.586	83,76	0,27
Geçirilen Ayrılan Paylar	5.016.325	5.273.698	5.837.313	5.176.710	21.304.046	24.729.000	86,15	7,97
V. Sermaye Giderleri	1.109.714	3.877.123	5.305.190	9.555.256	19.847.283	14.838.999	133,75	7,43
VI. Sermaye Transferleri	387.330	789.281	1.016.897	2.120.182	4.313.690	2.824.819	152,71	1,61
VII. Borç Verme	1.590.509	1.123.303	1.190.519	1.517.480	5.421.811	4.660.842	116,33	2,03
Yurtiçi Borç Verme	1.486.509	1.014.303	1.036.519	1.257.480	4.794.811	4.334.842	110,61	1,79
KİT	1.141.253	572.800	500.666	801.500	3.016.219	1.869.000	161,38	1,13
Risk Hesabı	0	0	0	0	0	550.000	0,00	0,00
Diğer	345.256	441.503	535.853	455.980	1.778.592	1.915.842	92,84	0,67
Yurtdışı Borç Verme	104.000	109.000	154.000	260.000	627.000	326.000	192,33	0,23
Kıbrıs	104.000	109.000	154.000	260.000	627.000	326.000	192,33	0,23
VIII. Yedek Ödenekler	0	0	0	0	0	1.467.809	0,00	0,00
Faiz Giderleri	18.090.216	9.151.937	18.270.325	7.688.417	53.200.895	57.500.030	92,52	19,90
I. İç Borç Faizi	15.393.440	8.129.608	16.288.703	6.950.276	46.762.027	48.971.000	95,49	17,50
II. Dış Borç Faizi	2.678.709	1.005.494	1.900.990	732.925	6.318.118	6.308.030	100,16	2,36
III. İskonto ve Kısa Vadeli İşlemlere Ait Faiz	18.067	16.835	80.632	5.216	120.750	2.221.000	5,44	0,05

Ek Tablo 2. Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri karşılaştırmalı 2008-2009 (Aralık Sonu)

	2008				2009				Artış Oranı	
	Aralık	Toplam	Bütçe Tahmini	Gerçekleşme Oranı	Aralık	Toplam	Bütçe Tahmini	Gerçekleşme Oranı	Aralık	Toplam
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri	25.000.101	227.030.562	222.553.217	102,0	27.733.324	267.275.085	259.155.933	103,1	10,9	17,7
Faiz Hariç Bütçe Giderleri	23.129.502	176.369.257	166.553.167	105,9	26.691.582	214.074.190	201.655.903	106,2	15,4	21,4
Personel Giderleri	3.274.564	48.856.322	48.672.049	100,4	3.633.038	55.930.251	57.211.200	97,8	10,9	14,5
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi G	858.370	6.407.540	6.405.463	100,0	890.921	7.205.843	7.242.800	99,5	3,8	12,5
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	5.227.252	24.411.518	22.905.423	106,6	7.281.887	29.594.296	25.453.678	116,3	39,3	21,2
Savunma-Güvenlik	2.286.028	8.327.453	8.410.568	99,0	2.374.386	9.644.027	9.113.219	105,8	3,9	15,8
Sağlık Giderleri	889.090	6.765.317	6.741.000	100,4	2.511.577	8.797.223	7.084.000	124,2	182,5	30,0
Genel Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	309.554	1.788.381	1.801.586	99,3	748.046	2.144.532	1.829.728	117,2	141,7	19,9
Genel İlaç Giderleri	164.597	945.944	1.089.414	86,8	323.430	1.146.941	1.145.272	100,1	96,5	21,2
Yeşil Kart Sağlık Hizmetleri	414.939	4.030.992	3.850.000	104,7	1.440.101	5.505.750	4.109.000	134,0	247,1	36,6
Devlet Borçları Genel Giderleri	6.101	87.790	130.000	67,5	477	41.691	145.000	28,8	-92,2	-52,5
Diğer Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.046.033	9.230.958	7.623.855	121,1	2.395.447	11.111.355	9.111.459	121,9	17,1	20,4
Cari Transferler	6.964.885	70.360.437	69.206.600	101,7	6.883.434	91.761.016	87.955.756	104,3	-1,2	30,4
Görev Zararları	238.253	2.040.894	1.551.334	131,6	331.511	4.138.249	3.081.194	134,3	39,1	102,8
KİT Görev Zararları	175.000	1.283.537	733.000	175,1	86.483	2.731.164	2.004.999	136,2	-50,6	112,8
Mali Kurumlar	37.958	573.158	611.000	93,8	183.709	1.000.598	750.000	133,4	384,0	74,6
Diğer Görev Zararları	25.295	184.199	207.334	88,8	61.319	406.487	326.195	124,6	142,4	120,7
Hazine Yardımları	3.597.877	38.768.639	39.912.216	97,1	3.186.549	56.949.241	50.500.901	112,8	-11,4	46,9
Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına Hazine Yardım	91.396	1.022.169	932.000	109,7	93.677	1.018.577	1.048.000	97,2	2,5	-0,4
İşsizlik Sigorta Fonu	91.396	1.022.169	932.000	109,7	93.677	1.018.577	1.048.000	97,2	2,5	-0,4
Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri	3.399.998	35.133.383	37.031.000	94,9	2.662.901	52.684.728	46.690.000	112,8	-21,7	50,0
Devlet Sosyal Güvenlik Katkısı	857.300	1.718.300	0		990.000	11.084.293	12.268.000	90,4	15,5	545,1
Sosyal Güvenlik Açık Finansmanı	1.729.000	25.849.685	28.804.000	89,7	434.669	29.249.282	21.378.000	136,8	-74,9	13,2
Diğer	813.698	7.565.398	8.227.000	92,0	1.238.232	12.351.153	13.044.000	94,7	52,2	63,3
Mahalli İdarelere Hazine Yardımları	51.792	1.917.527	1.235.100	155,3	127.312	1.591.047	1.595.238	99,7	145,8	-17,0
Diğer Hazine Yardımları	54.691	695.560	714.116	97,4	302.659	1.654.889	1.167.663	141,7	453,4	137,9
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan	110.969	443.946	335.898	132,2	170.902	844.065	831.169	101,6	54,0	90,1
Hane Halkına Yapılan Transferler	144.459	1.100.942	1.101.438	100,0	166.632	1.263.063	1.321.514	95,6	15,3	14,7
Tarımsal Amaçlı Transferler	30.975	5.809.044	5.400.000	107,6	399.399	4.494.568	4.951.301	90,8	1.189,4	-22,6
Ürün Destekleme Ödemeleri	0	1.848.000	1.758.000	105,1	303.790	2.006.790	1.870.200	107,3		8,6
Hayvancılık Destekleme Ödemeleri	10.055	1.095.465	731.000	149,9	4.500	907.500	1.182.600	76,7	-55,2	-17,2
Diğer Tarımsal Amaçlı Transferler	20.920	2.865.579	2.911.000	98,4	91.109	1.580.278	1.898.501	83,2	335,5	-44,9
Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	302.632	883.457	632.826	139,6	400.682	1.030.813	845.999	121,8	32,4	16,7
Sosyal Amaçlı Transferler	60.675	441.617	227.791	193,9	110.801	1.027.012	847.092	121,2	82,6	132,6
Yurtdışına Yapılan Transferler	136.017	615.642	654.057	94,1	79.527	709.959	847.586	83,8	-41,5	15,3
Gelirden Ayrılan Paylar	2.343.028	20.256.256	19.391.040	104,5	2.037.431	21.304.046	24.729.000	86,2	-13,0	5,2
Mahalli İdare Payları	1.617.386	15.829.323	15.059.000	105,1	1.536.389	16.834.529	19.919.000	84,5	-5,0	6,4
Fonlara Verilen Paylar	457.143	3.554.512	3.822.378	93,0	449.718	3.474.014	4.220.578	82,3	-1,6	-2,3
Diğer Paylar	268.499	872.421	509.662	171,2	51.324	995.503	589.422	168,9	-80,9	14,1
Sermaye Giderleri	5.334.323	18.515.893	11.775.030	157,2	5.979.418	19.847.283	14.838.999	133,8	12,1	7,2
Sermaye Transferleri	558.161	3.173.794	2.084.420	152,3	1.311.439	4.313.690	2.824.819	152,7	135,0	35,9
Yurtiçi Sermaye Transferleri	488.904	3.042.923	1.862.447	163,4	1.210.034	4.173.089	2.648.027	157,6	147,5	37,1
Yurtdışı Sermaye Transferleri	69.257	130.871	221.973	59,0	101.405	140.601	176.792	79,5	46,4	7,4
Borç Verme	911.947	4.643.753	3.933.510	118,1	711.445	5.421.811	4.660.842	116,3	-22,0	16,8
Yurtiçi Borç Verme	756.947	4.211.753	3.708.510	113,6	636.445	4.794.811	4.334.842	110,6	-15,9	13,8
Yurtdışı Borç Verme	155.000	432.000	225.000	192,0	75.000	627.000	326.000	192,3	-51,6	45,1
Yedek Ödenekler	0	0	1.570.672		0	0	1.467.809			
Faiz Giderleri	1.870.599	50.661.305	56.000.050	90,5	1.041.742	53.200.895	57.500.030	92,5	-44,3	5,0

**Ek Tablo 3. Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri Karşılaştırmalı
2008-2009 (Aralık Sonu)**

	2009 Aralık	2008 Aralık	Artış (%)	2009 Bütçede Ön Görülen	2008 Bütçede Ön Görülen	2009 Bütçeye Göre Gerçekleşen (%)	2008 Bütçeye Göre Gerçekleşen (%)
Merkezi Yönetim Gelirleri	215.060.457	209.598.472	2,61	248.758.275	204.556.459	86,45	102,46
Genel Bütçe Gelirleri	208.656.435	203.026.914	2,77	242.957.046	199.410.938	85,88	101,81
I-Vergi Gelirleri	172.416.575	168.108.960	2,56	202.089.590	171.206.312	85,32	98,19
Gelir, Kar ve Sermaye Kazanç. Üz. Al. Ver.	56.467.668	54.935.030	2,79	65.401.318	52.600.000	86,34	104,44
Gelir Vergisi	38.444.853	38.029.985	1,09	45.253.023	38.100.000	84,96	99,82
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	1.987.046	1.808.461	9,87		1.512.910		119,54
Basit Usulde Gelir Vergisi	244.269	208.682	17,05		214.798		97,15
Gelir Vergisi Tevkifatı	35.090.454	34.835.591	0,73		35.141.082		99,13
Gelir Geçici Vergisi	1.123.084	1.177.251	-4,60		1.231.210		95,62
Kurumlar Vergisi	18.022.815	16.905.045	6,61	20.148.295	14.500.000	89,45	116,59
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	494.736	517.235	-4,35		220.000		235,11
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	212.619	182.834	16,29		16.000		1.142,71
Kurumlar Geçici Vergisi	17.315.460	16.204.976	6,85		14.264.000		113,61
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	4.663.896	4.088.064	14,09	4.822.548	4.029.000	96,71	101,47
Veraset ve İhtikal Vergisi	168.253	144.092	16,77	122.548	152.000	137,30	94,80
Motolu Taahhüt Vergisi	4.495.643	3.943.972	13,99	4.700.000	3.877.000	95,65	101,73
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	73.135.344	67.258.421	8,74	79.065.371	71.382.312	92,50	94,22
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	20.851.946	16.804.601	24,08	19.973.859	17.652.000	104,40	95,20
Özel Tüketim Vergisi	43.619.793	41.831.723	4,27	49.375.936	44.719.366	88,34	93,54
Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	25.524.959	23.941.458	6,61		25.638.366		93,38
Motolu Taahhüt Araçlarına İlişkin ÖTV	3.352.689	3.804.892	-11,88		4.611.000		82,52
Kolalı Gazoz. Alkollü İç. Ve Tüt Mam.	13.892.805	13.080.130	6,21		13.207.000		99,04
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV	849.340	1.005.243	-15,51		1.263.000		79,59
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	4.002.981	3.695.158	8,33	4.100.000	3.975.946	97,63	92,94
Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer V.	4.660.624	4.926.939	-5,41	5.615.576	5.035.000	82,99	97,85
Uluslararası Ticaret ve Muame. Al. Ver.	28.646.984	32.781.443	-12,61	42.053.351	33.502.000	68,12	97,85
Gümrük Vergileri	2.463.282	2.770.001	-11,07	3.507.979	2.952.000	70,22	93,83
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	26.132.216	29.972.307	-12,81	38.500.000	30.500.000	67,88	98,27
Diğer Dış Ticaret Gelirleri	51.486	39.135	31,56	45.372	50.000	113,48	78,27
Damga Vergisi	4.168.778	3.945.061	5,67	4.717.000	4.200.000	88,38	93,93
Harçlar	4.737.926	5.050.209	-6,18	5.970.002	5.400.000	79,36	93,52
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Ver.	595.979	50.732	1.074,76	60.000	93.000	993,30	54,55
II-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	9.944.204	7.422.167	33,98	7.362.410	8.978.314	135,07	82,67
Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	1.768.448	1.504.320	17,56	1.650.000	1.687.000	107,18	89,17
KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	4.058.853	3.999.708	1,48	3.346.712	4.247.707	121,28	94,16
Kurumlar Karları	760.786	791.854	-3,92	935.697	1.715.807	81,31	46,15
Kira Gelirleri	809.331	729.257	10,99	850.001	792.000	95,22	92,08
Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.546.786	397.028	541,46	580.000	535.800	439,10	74,10
III-Alınan Bağışlar ve Yardımlar İle Özel Gel.	879.394	849.596	3,51	941.822	801.520	93,37	106,00
Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	25	9.540	-99,74	10.229	0		
Özel Gelirler	879.369	840.056	4,68	931.593	801.520	94,39	104,81
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	23.070.049	17.125.849	34,71	19.424.424	14.118.022	118,77	121,30
Faiz Gelirleri	5.647.307	4.357.456	29,60	2.445.543	2.225.152	230,92	195,83
Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	7.654.563	6.908.338	10,80	9.653.869	6.393.236	79,29	108,06
Devlet Payları	246.771	308.712	-20,06	380.000	240.000	64,94	128,63
Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	7.407.792	6.599.626	12,25	9.273.869	6.153.236	79,88	107,25
Para Cezaları	3.908.022	2.925.353	33,59	3.457.012	3.399.900	113,05	86,04
Yargı Para Cezaları	201.375	184.005	9,44	212.181	162.580	94,91	113,18
İdari Para Cezaları	1.136.473	917.218	23,90	1.046.857	657.291	108,56	139,55
Vergi Cezaları	2.481.326	1.741.276	42,50	2.092.441	2.557.218	118,59	68,09
Diğer Para Cezaları	88.848	82.854	7,23	105.533	22.811	84,19	363,22
Diğer Çeşitli Gelirler	5.860.157	2.934.702	99,68	3.868.000	2.099.734	151,50	139,77
V-Sermaye Gelirleri	2.044.276	9.113.751	-77,57	13.138.800	4.306.770	15,56	211,61
Taşınmaz Satış Gelirleri	214.991	223.417	-3,77	499.800	401.300	43,02	55,67
Taşınır Satış Gelirleri	4.456	1.667	167,31	8.000	5.470	55,70	30,48
Diğer Sermaye Satış Gelirleri	1.824.829	8.888.667	-79,47	12.631.000	3.900.000	14,45	227,91
VI-Alacaklardan Tahsilat	301.937	406.591	-25,74	0	0		
Özel Bütçeli İdarelerin Gelirleri	4.602.510	4.824.938	-4,61	3.877.618	3.417.133	118,69	141,20
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Gelirleri	1.801.512	1.746.620	3,14	1.923.611	1.728.388	93,65	101,05

Ek Tablo 5. Genel Bütçe Finansmanı (Aralık Sonu)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
FAİZ DIŞI DENGE	910.856	2.264.540	-2.231.314	175.835	4.619.178	3.810.666	1.713.287	8.928.061	4.897.915	6.438.288	5.131.210	570.884
BÜTÇE DENGESİ	-2.872.056	-11.377.060	-20.321.531	-20.952.419	-21.499.706	-23.431.484	-30.754.972	-31.597.844	-40.614.560	-43.805.602	-47.027.940	-52.630.007
BÜTÇE EMANETLERİ	-3.272.761	-5.012.684	-3.787.841	-3.815.836	-4.268.453	-3.083.122	-2.498.823	-2.600.828	-2.204.673	-2.465.581	-550.631	-1.556.733
DIĞER EMANETLER	-2.651.690	-2.574.065	-2.588.381	-2.279.541	-2.129.488	-2.155.328	-2.213.951	-2.240.208	-2.415.470	-2.303.425	-2.543.854	-2.028.059
AVANSLAR	1.740.241	1.211.619	1.360.623	1.178.817	1.025.952	917.248	772.209	1.162.446	1.146.695	952.733	998.831	-905.807
Nakit Dengesi	-7.056.266	-17.752.190	-25.337.130	-25.868.979	-26.871.695	-27.752.686	-34.695.537	-35.276.434	-44.088.008	-47.621.875	-49.123.594	-57.120.606
Hazine Finansmanı	7.056.266	17.752.190	25.337.130	25.868.979	26.871.695	27.752.686	34.695.537	35.276.434	44.088.008	47.621.875	49.123.594	57.120.606
Toplam Net Borçlanma (Borçlanma eksi geri ödeme)	4.294.038	13.552.496	15.858.866	22.220.457	29.123.997	27.133.446	37.168.638	45.533.966	51.465.339	57.545.939	59.526.945	60.386.299
Yapılan Borçlanmaların toplamı	8.624.626	33.315.830	38.289.890	51.056.690	71.543.630	76.049.757	93.206.771	118.407.311	131.267.221	150.550.944	161.804.758	163.784.413
İç Borçlanma	6.998.758	30.879.897	35.689.047	48.065.482	65.976.929	70.290.437	83.987.653	107.902.782	118.354.346	137.395.052	148.344.401	149.896.563
Tahvil	6.006.758	26.444.897	27.384.213	39.760.648	57.672.095	61.985.603	74.236.818	89.338.317	99.021.881	118.062.587	129.011.936	130.564.099
Bono	992.000	4.435.000	8.304.834	8.304.834	8.304.834	8.304.834	9.750.834	18.564.465	19.332.465	19.332.465	19.332.465	19.332.465
Diş Borçlanma	1.625.868	2.435.933	2.600.843	2.991.208	5.566.701	5.759.320	9.219.118	10.504.530	12.912.874	13.155.892	13.460.357	13.887.849
Anapara Geri Ödemeleri Toplamı	-4.330.588	-19.763.335	-22.431.024	-28.836.233	-42.419.633	-48.916.311	-56.038.133	-72.873.345	-79.801.882	-93.005.005	-102.277.813	-103.398.113
İç Borçlanma	-3.818.105	-18.683.804	-20.395.012	-26.118.971	-39.517.765	-43.964.863	-50.965.725	-67.454.824	-72.696.890	-85.291.462	-94.326.308	-95.126.308
Tahvil	-299.105	-12.437.804	-13.497.012	-19.220.971	-32.619.765	-33.801.322	-37.635.468	-50.681.566	-55.307.633	-67.902.205	-75.051.352	-75.851.352
Bono	-3.519.000	-6.246.000	-6.898.000	-6.898.000	-6.898.000	-10.163.541	-13.330.257	-16.773.257	-17.389.257	-17.389.257	-19.274.956	-19.274.956
Diş Borçlanma	-512.483	-1.079.530	-2.036.011	-2.717.262	-2.901.868	-4.951.448	-5.072.407	-5.418.521	-7.104.991	-7.713.543	-7.951.505	-8.271.805
Borçlanma Dışı Diğer Finansman	26.987	36.255	96.923	92.218	-11.707	51.814	7.999	-18.736	37.329	84.841	75.085	212.783
Özelleştirme Gelirlerinden Hazineye Aktarılan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Net Borç Verme (-)	-26.987	-36.255	-96.923	-92.218	11.707	-51.814	-7.999	18.736	-37.329	-84.841	-75.085	-212.783
Kasa hareketi (- giriş, + çıkış)	2.735.241	4.163.439	9.381.340	3.556.304	-2.240.595	567.426	-2.481.101	-10.238.796	-7.414.660	-10.008.905	-10.478.436	-3.478.477

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı

Ek Tablo 6. Merkezi Yönetim Borç Stokunun Kompozisyonu (Aralık Sonu)

(milyon YTL)	Merkezi Yönetim Borç Stoku (2008 Sonu)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ocak 2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Şubat 2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Mart2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Nisan2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Mayıs2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Haziran2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Temmuz2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ağustos2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Eylül2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ekim2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Kasım2009)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Aralık2009)	%
İç Borç Stokunun Yapısı	274.827	100,0	279.236	100,0	288.933	100,0	292.306	100,0	297.768	100,0	301.871	100,0	301.676	100,0	307.716	100,0	315.426	100,0	320.630	100,0	327.189	100,0	329.191	100,0	330.005	100,0
<i>Kıdılı Elinde Tutulanlar Açısından</i>	274.827	100,0	279.236	100,0	288.933	100,0	292.306	100,0	297.768	100,0	301.871	100,0	301.676	100,0	307.716	100,0	315.426	100,0	320.630	100,0	327.189	100,0	329.191	100,0	330.005	100,0
<i>Kamuya</i>	65.751	23,9	66.221	23,7	67.244	23,3	67.736	23,2	68.642	23,1	66.818	22,1	66.620	22,1	68.421	22,2	68.481	21,7	67.270	21,0	64.658	19,8	61.634	18,7	60.923	18,5
<i>Phyasaya</i>	209.076	76,1	213.015	76,3	221.689	76,7	224.570	76,8	229.126	76,9	235.053	77,9	235.055	77,9	239.295	77,8	246.946	78,3	253.360	79,0	262.531	80,2	267.557	81,3	269.082	81,5
<i>Faiz Yapısı Açısından</i>	274.827	100,0	279.236	100,0	288.933	100,0	292.306	100,0	297.768	100,0	301.871	100,0	301.676	100,0	307.716	100,0	315.426	100,0	320.630	100,0	327.189	100,0	329.191	100,0	330.005	100,0
<i>Sabit Faizliler</i>	140.614	51,2	142.429	51,0	145.635	50,4	148.856	50,9	146.458	49,2	146.618	48,6	146.837	48,7	148.652	48,3	148.345	47,0	151.904	47,4	151.727	46,4	153.426	46,6	155.076	47,0
<i>Değişken Faizliler</i>	134.213	48,8	136.807	49,0	143.298	49,6	143.450	49,1	151.309	50,8	155.253	51,4	154.839	51,3	159.064	51,7	167.081	53,0	168.726	52,6	175.461	53,6	175.765	53,4	174.928	53,0
<i>Döviz Kompozisyonu açısından</i>	274.827	100,0	279.236	100,0	288.933	100,0	292.306	100,0	297.768	100,0	301.871	100,0	301.676	100,0	307.716	100,0	315.426	100,0	320.630	100,0	327.189	100,0	329.191	100,0	330.005	100,0
<i>Türk Lirası Cinsinden</i>	251.836	91,6	254.937	91,3	263.963	91,4	267.051	91,4	277.594	93,2	282.097	93,4	282.349	93,6	289.045	93,9	296.471	94,0	301.681	94,1	308.127	94,2	312.084	94,8	312.837	94,8
<i>Döviz Cinsinden</i>	22.227	8,1	23.531	8,4	24.198	8,4	24.448	8,4	19.418	6,5	19.004	6,3	18.943	6,3	18.300	5,9	18.575	5,9	18.566	5,8	18.674	5,7	17.106	5,2	17.168	5,2
<i>Döviz Endeksli TL</i>	764	0,3	767	0,3	783	0,3	808	0,3	765	0,3	770	0,3	384	0,1	371	0,1	380	0,1	383	0,1	388	0,1	0	0,0	0	0,0
Dış Borç Stokunun Yapısı	105.313	100,0	111.924	100,0	114.601	100,0	115.575	100,0	111.696	100,0	109.463	100,0	107.353	100,0	106.932	100,0	109.370	100,0	110.635	100,0	110.994	100,0	111.615	100,0	111.368	100,0
<i>Faiz Yapısı açısından</i>	105.313	100,0	111.924	100,0	114.601	100,0	115.575	100,0	111.696	100,0	109.463	100,0	107.353	100,0	106.932	100,0	109.370	100,0	110.635	100,0	110.994	100,0	111.615	100,0	111.368	100,0
<i>Sabit Faizliler</i>	75.825	72,0	81.431	72,8	83.279	72,7	84.466	73,1	82.331	73,7	80.593	73,6	78.638	73,3	77.918	72,9	80.030	73,2	79.637	72,0	79.998	72,1	80.469	72,1	80.184	72,0
<i>Değişken Faizliler</i>	29.488	28,0	30.493	27,2	31.323	27,3	31.109	26,9	29.365	26,3	28.870	26,4	28.715	26,7	29.014	27,1	29.340	26,8	30.998	28,0	30.996	27,9	31.146	27,9	31.185	28,0
Toplam Borç Stokunun Yapısı	380.140	100,0	391.159	100,0	403.534	100,0	407.881	100,0	409.463	100,0	411.334	100,0	409.029	100,0	414.648	100,0	424.796	100,0	431.265	100,0	438.183	100,0	440.806	100,0	441.373	100,0
<i>Kıdılı Elinde Tutulanlar Açısından</i>	380.140	100,0	391.159	100,0	403.534	100,0	407.881	100,0	409.463	100,0	411.334	100,0	409.029	100,0	414.648	100,0	424.796	100,0	431.265	100,0	438.183	100,0	440.806	100,0	441.373	100,0
<i>Kamuya</i>	65.751	17,3	66.221	16,9	67.244	16,7	67.736	16,6	68.642	16,8	66.818	16,2	66.620	16,3	68.421	16,5	68.481	16,1	67.270	15,6	64.658	14,8	61.634	14,0	60.923	13,8
<i>Phyasaya (1)</i>	314.389	82,7	324.939	83,1	336.290	83,3	340.144	83,4	340.822	83,2	344.516	83,8	342.409	83,7	348.226	83,5	356.316	83,9	363.995	84,4	373.524	85,2	379.172	86,0	380.450	86,2
<i>Faiz Yapısı Açısından</i>	380.140	100,0	391.159	100,0	403.534	100,0	407.881	100,0	409.463	100,0	411.334	100,0	409.029	100,0	414.648	100,0	424.796	100,0	431.265	100,0	438.183	100,0	440.806	100,0	441.373	100,0
<i>Sabit Faizliler</i>	216.439	56,9	223.859	57,2	228.914	56,7	233.321	57,2	228.789	55,9	227.212	55,2	225.475	55,1	226.570	54,6	228.375	53,8	231.541	53,7	231.726	52,9	233.895	53,1	235.260	53,3
<i>Değişken Faizliler</i>	163.701	43,1	167.300	42,8	174.621	43,3	174.560	42,8	180.674	44,1	184.122	44,8	183.554	44,9	188.078	45,4	196.422	46,2	199.724	46,3	206.457	47,1	206.910	46,9	206.113	46,7
<i>Döviz Kompozisyonu açısından</i>	380.140	100,0	391.159	100,0	403.534	100,0	407.881	100,0	409.463	100,0	411.334	100,0	409.029	100,0	414.648	100,0	424.796	100,0	431.265	100,0	438.183	100,0	440.806	100,0	441.373	100,0
<i>Türk Lirası Cinsinden</i>	251.836	66,2	254.937	65,2	263.963	65,4	267.051	65,3	277.594	67,8	282.097	68,8	282.349	69,0	289.045	69,7	296.471	69,8	301.681	70,0	308.127	70,3	312.084	70,9	312.837	70,9
<i>Döviz Cinsinden</i>	127.540	33,6	135.455	34,6	138.799	34,4	140.023	34,3	131.114	32,0	128.466	31,2	126.296	30,9	125.231	30,2	127.945	30,1	129.201	30,0	129.668	29,6	128.721	29,2	128.536	29,1
<i>Döviz Endeksli TL</i>	764	0,2	767	0,2	783	0,2	808	0,2	765	0,2	770	0,2	384	0,1	371	0,1	380	0,1	383	0,1	388	0,1	0	0,0	0	0,0
<i>İç Borç Stokunun Ortalama Vadesi (Ay)</i>	24,3		23,3		23,8		22,7		23,1		23,7		23,1		23,2		24,2		24,2		25,4		25,4		24,4	
<i>İç Borçlanmanın Ortalama Vadesi (Ay)*</i>	31,9		30,0		26,7		11,2		11,2		46,6		33,0		29,4		34,7		45,5		46,1		36,5		20,1	
<i>İç Borç İhaleleri Ortalama Faiz Oranı % (2)*</i>	18,64		16,16		14,99		14,31		13,35		11,59		12,09		11,04		9,49		9,13		7,53		8,51		9,00	